

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 5 TELEFON 31-22 DO 31-26

INSEBARNI ODELEK LJUBLJANA, SELENBURGOVA ULICA ŠT. 3 TELEFON 38-32, 38-33

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTNE SLOVENIJE

Generalisim Stalin Rdeči armadi

Dnevno povelje ob 28letnici ustanovitve Rdeče armade

Moskva, 23. febr. Ob 28 letnici Rdeče armade je ljudski komisar za obrambo ZSSR generalisim Stalin izdal naslednje povelje:

Tovariši rdečearmejci in mornarji Rdeče armade, podoficirji, oficirji in generali!

Danes praznujemo 28. obletnico obstoja Rdeče armade.

Rdeča armada, ovenčana s slavo zmag nad nemškimi in japonskimi imperialisti, pričakuje 28. obletnico v procvitu svojih sil. Iz doige in teže vojne je Rdeča armada izšla kot prvovrstna armada visokih moralno-borbenih vršin s popolnoma sodobno oborožitvijo, z najbolj izkušenimi in ojeidenimi komandanti.

V vojni s fašističnimi napadalci je Rdeča armada pokazala, da je dosegla svojim velikim nalogom, pokazala je, da je zvesta in zanesljiva zaščitnica interesov sovjetske države. Naši borci, oficirji in generali so upravičeno zaupanje ljudstva ter častno izvršili svojo dolžnost pred domovino. Sovjetski ljudje so se na lastne oči prepričali, da se lahko trdno zanesejo na Rdečo armado. Naši narodi so upravičeno ponosni na svojo armado, na njene zmage ter spoštujemo svet spomin na junake, ki so hrabro padli v bojih za domovino.

Velicaste zmage Rdeče armade je mogoče pojasniti predvsem, ker je to prava ljudska armada in ker brani interese svojega ljudstva. Sovjetski ljudje vroče ljubijo svojo armado in neprestano skrbijo za okrepitev njene moči. Ta skrb se je posebno jasno pokazala v težkih letih velike domovinske vojne. Vse naše ljudstvo je dan in noč delalo za fronto, za zmago. Brez požrtvovalnega dela delavcev, kmetov in inteligence ter njihove materialne in moralne podpore Rdeča armada ne bi mogla premagati sovražnika.

Zmage Rdeče armade je nadalje lahko pojasniti s tem, da skrbi za in jo vzgaja Komunistična partija.

Izvršujoč oporoko velikega Lenina je sovjetsko ljudstvo pod vodstvom Komunistične partije preobrazilo našo domovino iz zaostale v napredno, iz agrarne v industrijsko deželo. Na ta način so bile ustvarjene vse potrebne materialne možnosti za uspešno borbo Rdeče armade s sovražnikom.

V letih velike domovinske vojne je Komunistična partija čvrsto stala na našo deželo v enotno vojno taborišče ter usmerila vse napore ljudstva in armade k enemu samemu skupnemu cilju — k uničenju sovražnika. Komunistična partija je sovjetskim borcem tolačila smisel in cilje vojne, gojila v njih ljubezen do domovine, utrjevala v njih borbeni duh ter jim vlivala pogum in disciplino. Vse to je bilo važen pogoj za našo zmago.

Sovjetska zveza je zaključila vojno z zmago nad sovražnikom ter vstopila v novo mirno dobo svojega gospodarskega razvoja. Sedaj pa stojijo pred sovjetskimi narodi naloge — utrditi izvojevane položaje — kreniti dalje naprej k novemu gospodarskemu dvigu. Ne moremo se omejiti samo na utrjevanje teh položajev, ker bi to privedlo do zastojanja — mi moramo iti naprej, da bi ustvarili pogoje za nov silen vzpon narodnega gospodarstva. V najkrajšem roku moramo zaceliti rane, ki jih je prizdejal sovražnik naši deželi, obnoviti predvojno raven razvoja narodnega gospodarstva s tem, da v najkrajšem času v znatni meri prekoračimo to raven, da povečamo materialno blaginjanje ljudstva in da še bolj okrepimo vojaško in gospodarsko moč sovjetske države.

Pod novimi pogoji mora Rdeča armada budno bdeti nad ustvarjanjem delom sovjetskega ljudstva ter zanesljivo varovati državne interese Sovjetske zveze, meje naše domovine pa napraviti za sovražnike nepristopne.

Med vojno je bila glavna naloga borcev, oficirjev in generalov Rdeče armade izvojevanje zmag, spretno uporablanje svojih sil in znanja za popolno uničenje sovražnika. V miru pa je prvenstvena naloga vseh borcev, oficirjev in generalov brez izjeme v neprestanem izpolnjevanju svojega vojaškega in političnega znanja. Vsi rdečearmejci in podoficirji se morajo neutrudljivo učiti vojne spretnosti, spoznavati svoje orožje in brezhibno izpolnjevati svoje službene dolžnosti. Od oficirskega kadra se bolj kakor kdaj koli zahteva, da dobro vežba in vzgaja podrejene. Med vojno so oficirji in generali Rdeče armade dobro obvladali spretnost vodstva čet na bojišču, sedaj pa morajo vsi oficirji in generali dovršeno obvladati spretnost vezbanja in vzgajanja čet v pogojih miru.

Zivela naša slavna Komunistična partija! Zivelo veliko sovjetsko ljudstvo! Zivela naša močna domovina!

Sprejem pri načelniku generalnega štaba

Moskva, 24. febr. (Tass) Dne 23. februarja je načelnik generalnega štaba armijske general Antonov priredil sprejem ob 28. obletnici Rdeče armade. Sprejemu so prisostvovali predsednik vlade Mongolske ljudske republike maršal Cobjalsan, namestnik predsednika vlade Mongolske ljudske republike generalajnant Cedenbal, namestnik ljudskega komisarja za zunanje zadeve ZSSR Višinski, Dekanovoz in Lozovski, poslanik Sovjetske zveze v Mongolski ljudski republiki Ivanov, maršal letalstva Novikov, maršal topništva Jakovljev, maršal topništva Čistjakov, maršal inženirskih čet Vorobjov, armijski general Kruljev, admiral Galer, generalni polkovnik Šikin, generalni polkovnik Stemenko, generalni polkovnik Kuznjecov, generalni polkovnik Golikov, inozemski vojaški monarhijski atašej, odgovorni sodelavec ljudskega komisariata za obrambo ZSSR, ljudskega komisariata za vojaško-mornariško brodogradnjo in drugi.

20 strelcov iz 240 topov

Moskva, 24. febr. (Tass) Poroča: V praznino dneva Rdeče armade je večer prestolnica naše domovine pozdravila hrabre sovjetske borce z 20 topniškimi streli. Ko se je nad Moskvo spuščal večerni mrak, je odšlo na stotice Moskvočanov na ulice, trge in bulevarde Moskve, nestrpno pričakujoči trenutka, ko bo prestolnica pozdravila sovjetske borce z bojnim pozdravom, ki je prešel v zgodovino naših narodov kot simbol zmag in slave. Istočasno so se dvignile v zrak nad mestom in visoko nad starodavnim obzidjem Kremlja neštevne rdeče, rumene in zelene rakete. Nad Moskvo je padal zvezdni dež raznih barv, medtem ko je 200 žarometov razsvetljevalo večerno nebo nad prestolnico. Rdeči odvetni različnih svetlobnih odtenkov je včasih zamiral in se zopet pojavljval. Topovski streli so eden za drugim grmeli iz 240 topov. Tedaj so se Moskvočani spominjali tudi nekdanjih težkih borb, smemali so pokrivala in s tem počastili hrabre borce, ki so padli v vojni za domovino. Žene, otroci in mladeniči in dekleta ter osiveli starci so bili v tem trenutku ponosni na svojo domovino, na svojo Partijo in na svojo armado, ki se je ovenčala s slavo velikih zmag nad nemškimi in japonskimi imperialisti. Nad Moskvo se je blestela jubilejna številka »28«, sestavljena iz rdečih, vijoličnih, rumenih in belih barv iz ogromnih žarometov. Radikalski valovi so prenašali po vsej državi praznične toповske strele iz Moskve. Od moskovskega pozdrava se je 20 krat ponovil v gorskih globelih Pamirja, v sibirski tundri, za Elbrusom, na ledenih predelih Arktika. Svečani streli ob praznični Rdeči armadi so grmeli večeraj v prestolnicah zveznih republik in mest na čast junakov v Leningradu, Stalingradu, Sevastopolu in Odesi.

Tovariši rdečearmejci in mornarji Rdeče armade, podoficirji, oficirji in generali!

V imenu sovjetske vlade in naše Komunistične partije vas pozdravljam in vam čestitam k 28-letnici Rdeče armade.

Da bi se poudaril dan Rdeče armade, ukazujem:

Danes, 23. februarja, se mora v prestolnici naše domovine — Moskvi in prestolnicah zveznih republik ter mestih — herojih Leningradu, Stalingradu in Odesi izstreliti v pozdrav 20 topniških strelcov.

Zivela naša zmagovita Rdeča armada!

Zivela naša zmagovita Vojsna mornarica!

Večno prijateljstvo med poljskim in sovjetskim vojakom

Varšava, 23. febr. Ob priliki proslave dneva 28-letnice Rdeče armade je vrhovni komandant poljske vojske Rola Zymierski govoril po radiu in je med drugim izjavil:

Potek druge svetovne vojne in njen izid, udarna sila in velike izgube, ki jih je imel sovražnik v posameznih bitkah, ter končna zmaga, ki jo je izvojevala ta armada nad vojaško silo Hitlerjeve Nemčije in Japonske, je dokaz, da je Rdeča armada sodobna armada prvega reda, visokih moralnih in borbenih lastnosti, ki je oborožena z novim orožjem in kateri načeljujejo preizkušeni in znani vojskovodje.

V srech poljskega naroda se je pojavilo med drugo svetovno vojno še nekaj več kakor obudovanje zavestne moči. Rdeča armada je krenila po osvoboditvi svoje domovine še dalje na zapad. S svojim zaletom je prinesla svobodo našemu izmučenemu narodu. Vse to je dosegla za ceno doletenja še nedoživljenega junaštva in za ceno krvi, ki jo je prelivala na naši zemlji, za ceno sto tisočev žrtev in življenj najboljših sinov, katerih grobovi so posejani po vsej Poljski. Rdeča armada je osvobodila naše brate in sestre, sinove in hčere okovov suženjstva in uničenja, ki ga nam je pripravil sovražnik.

Sovjetska zveza nam je tudi omogočila, da smo ustanovili v sovjetski deželi prvo armado poljske vojske, ki je bila skupno z demokratičnimi obojorožnimi silami, ki so se borile proti okupatorju v deželi, klica prerojene poljske vojske. Sovjetska vlada je izvežala to armado in jo oskrbelo z vsem, kar je neobhodno potrebno za vojaka, zlasti pa z novim orožjem. Ker se je borila ramo ob rameno z Rdečo armado in izkoristila njene izkušnje, se je poljska armada od nje mnogo naučila v novi vojni spretnosti in zaradi tega znanja in izkušnje lahko dosegla svoje sijajne zmage. Tega se bo poljski narod vedno spominjal.

Pomoč Sovjetske zveze in njene Rdeče armade je bila tem bolj plemenita, ker ni zahtevala za to plačila, ampak se je v naprej odrekala, češ da smo svoje obveznosti plačali z obrestmi prelite krvi za našo in vašo svobodo.

S tem, da je korakal poljski vojak skupno s sovjetskim vojakom po poti zgodovinskih zmag, ki so se vršile vse do Berlina in obale Labe, in stal v istih rovih in krvavih otkah, je bilo za večne čase prekalaheno poljsko-sovjetsko bratstvo v orožju in večno prijateljstvo med poljskim in sovjetskim vojakom.

Obrnil se je list zgodovine. Za vedno so minili spori in prepri, ki so stoletja motili sosednje odnose med našimi narodi. Šli smo in tudi ostlejo bomo šli po poti sodelovanja z bratskimi slovanskimi narodi in po poti trdnega in večnega prijateljstva s sovjetskimi narodi.

Generalisim Stalin sprejel rumunske književnike

Moskva, 25. febr. (Tass.) Predsednik Sveta ljudskih komisarjev ZSSR generalisim Stalin je 21. februarja sprejel delegacijo rumunskih društva za kulturno sodelovanje z ZSSR.

VEČJA PROIZVODNJA, BOLJŠE ŽIVLJENJE!

Slovo Primorske od narodnega heroja Janka Premrla-Vojka

V nedeljo 24. t. m. je bil v št. Vidu pri Vipavi slovesen prenos in pokop posmrtnih ostanok narodnega heroja Janka Premrla-Vojka. Velikanske množice primorskega ljudstva, slovenskega in italijanskega, ki so se pogreba udeležile, so potrdile, da Vojkovo delo živi, danes v vseh primorskih srech, da Vojkov duh vodi danes primorsko ljudstvo v njegovih poslednjih naporih za osvoboditev.

Slovesnosti so se pričele ob 10. dopoldne na nekdanjem letališču pri Vipavi. Pred katarfalkom, na katerem je bila krsta s posmrtnimi ostanke narodnega heroja Vojka, je komandant IV. armije generalajnant Danilo Lekić izročil odlikovanje narodnega heroja očetu padlega junaka. Nato se je razvil mogočen, več kilometrov dolg spreved, v katerem so nosili stotine vencev, na tisoče zastav in napisov in v katerem je korakalo več godb in pevskih zborov na šentviško pokopališče. Ob odprtem grobu se je od padlega heroja Vojka poslovil najprej njegov soborec Branko Babič, nato pa tovariš Albert Jakopič-Kajtmir, bivši načelnik štaba IX. korpusa. Slovesnost ob grobu se je zaključila s petjem žalostnik in s častnimi salvi.

Sledilo je slovesno odkritje spominske plošče na šoli v Vojkovev rojstnem kraju v št. Vidu. Ploščo je v imenu primorskega ljudstva

odkril predsednik Pokrajinskega narodno-osvobodilnega odbora za Primorsko in Trst tovariš France Bevk, ki je imel tudi daljši govor. Sledila je predaja Vojkove slike njegovi materi in žare s prstjo z Vojkovega groba posebni delegaciji, ki bo žaro ponesla maršalu Titu. Nato so govorili v imenu Slovansko-italijanske protifašistične unije tov. Evgenio Laurenti, v imenu Komunistične partije Julijske krajine tov. Ivan Regent, zastopnik vipavskega vojnega področja in zastopnik Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora. S slovesnosti sta bili poslani posebni resoluciji maršalu Titu in podpredsedniku Zveze vlade Edvardu Kardelju.

»Rdeča armada, ki je bila do večeraj glavna rešiteljica narodov pred fašizmom, je sedaj najbolj zanesljiva obramba demokracije in pravic narodov do samoodločbe.

Na tej razstavi je možno jasno videti, kaj lahko stori narod, če je svoboden in gospodar svoje usode.

Mali narodi ne bi mogli živeti, če Rdeča armada ne bi bila močna.

S svojo junaško vojno je zgradila Rdeča armada večni spomenik v zgodovini osvobodilnih bojev.

Izredni poslanik sovjetske vlade v Albaniji Čuvahin je priredil svečan sprejem v sovjetskem poslanstvu.

Sprejemu so prisostvovali generalni polkovnik Enver Hodža, dr. Omer Nisani, član vlade, predstavniki duhovščine, kakor tudi številne druge visoke civilne in vojaške osebnosti.

Društvo za kulturno sodelovanje z ZSSR je ob 28-letnici Rdeče armade priredilo v Tirani svečano akademijo, ki so ji prisostvovali predsednik vlade generalni polkovnik Enver Hodža, znane v jaške in civilne osebnosti, poslanik ZSSR Čuvahin, poslanik FLRJ Josip Djerđa, zastopnik britanske in ameriške misije in mnogo občinstva.

Svečana proslava v Sofiji V Bolgariji

Sofija 24. febr. Ob praznični 28-letnici ustanovitve Rdeče armade so Narodni komite Domovinske fronte, Centralni komite v bolgarsko-sovjetski armadi za proslavo dneva Rdeče armade ter Bolgarsko-sovjetsko društvo priredili v Narodnem gledališču veliko svečanost, ki so se je udeležili: predsednik zavezniške nadzorstvene komisije maršal Tolbuhin, regent Venelin Ganev, Georgij Dimitrov, podpredsednik zavezniške nadzorstvene komisije generalni polkovnik Birjuzov, minister za vojsko generalni polkovnik Damjan Velčev, član ministrskega sveta, sovjetski poslanik Kirsanov z osemjem poslanstva, predsednik Narodnega sobranja Vasil Kolarov in podpredsednik Narodnega sobranja, član Narodnega komiteja Domovinske fronte z generalnim sekretarjem Colo Dragojčevom na čelu, predstavniki jugoslovanskega in poljskega poslanstva v Sofiji ter številne uradne osebnosti.

Sofija, 24. febr. Ob praznični 28-letnici Rdeče armade je predsednik bolgarske vlade Kimon Georgijev poudaril, da je bolgarsko ljudstvo globoko hvaležno osvobodilni vlogi in pomoči sovjetskih čet pri osvoboditvi Bolgarije izpod Hitlerjevega jarma. Dejal je: »Ime Rdeče armade in njenega genialnega voditelja in vrhovnega komandanta generalisima Stalina bo ostalo za vedno povezano z 9. septembrom, z enim izmed najbolj veselih dni v zgodovini Bolgarije.«

Vojni minister generalni polkovnik Velčev je dejal, da milijoni ljudi gledajo s hvaležnostjo na Rdečo armado, posebno hvaležno pa je Rdeči armadi bolgarsko ljudstvo, ne samo zaradi zgodovinskega sorodstva, ampak tudi zato, ker je vsak pošten Bolgar dobil od Rdeče armade osvobodilne ideje, za katere se je Rdeča armada herojsko borila v drugi svetovni vojni.

»Rdeča armada, ki je bila do večeraj glavna rešiteljica narodov pred fašizmom, je sedaj najbolj zanesljiva obramba demokracije in pravic narodov do samoodločbe.

Na tej razstavi je možno jasno videti, kaj lahko stori narod, če je svoboden in gospodar svoje usode.

Mali narodi ne bi mogli živeti, če Rdeča armada ne bi bila močna.

S svojo junaško vojno je zgradila Rdeča armada večni spomenik v zgodovini osvobodilnih bojev.

Izredni poslanik sovjetske vlade v Albaniji Čuvahin je priredil svečan sprejem v sovjetskem poslanstvu.

»Rdeča armada, ki je bila do večeraj glavna rešiteljica narodov pred fašizmom, je sedaj najbolj zanesljiva obramba demokracije in pravic narodov do samoodločbe.

Na tej razstavi je možno jasno videti, kaj lahko stori narod, če je svoboden in gospodar svoje usode.

Mali narodi ne bi mogli živeti, če Rdeča armada ne bi bila močna.

S svojo junaško vojno je zgradila Rdeča armada večni spomenik v zgodovini osvobodilnih bojev.

Izredni poslanik sovjetske vlade v Albaniji Čuvahin je priredil svečan sprejem v sovjetskem poslanstvu.

Sprejemu so prisostvovali generalni polkovnik Enver Hodža, dr. Omer Nisani, član vlade, predstavniki duhovščine, kakor tudi številne druge visoke civilne in vojaške osebnosti.

Društvo za kulturno sodelovanje z ZSSR je ob 28-letnici Rdeče armade priredilo v Tirani svečano akademijo, ki so ji prisostvovali predsednik vlade generalni polkovnik Enver Hodža, znane v jaške in civilne osebnosti, poslanik ZSSR Čuvahin, poslanik FLRJ Josip Djerđa, zastopnik britanske in ameriške misije in mnogo občinstva.

Svečana proslava v Sofiji V Bolgariji

Sofija 24. febr. Ob praznični 28-letnici ustanovitve Rdeče armade so Narodni komite Domovinske fronte, Centralni komite v bolgarsko-sovjetski armadi za proslavo dneva Rdeče armade ter Bolgarsko-sovjetsko društvo priredili v Narodnem gledališču veliko svečanost, ki so se je udeležili: predsednik zavezniške nadzorstvene komisije maršal Tolbuhin, regent Venelin Ganev, Georgij Dimitrov, podpredsednik zavezniške nadzorstvene komisije generalni polkovnik Birjuzov, minister za vojsko generalni polkovnik Damjan Velčev, član ministrskega sveta, sovjetski poslanik Kirsanov z osemjem poslanstva, predsednik Narodnega sobranja Vasil Kolarov in podpredsednik Narodnega sobranja, član Narodnega komiteja Domovinske fronte z generalnim sekretarjem Colo Dragojčevom na čelu, predstavniki jugoslovanskega in poljskega poslanstva v Sofiji ter številne uradne osebnosti.

Sofija, 24. febr. Ob praznični 28-letnici Rdeče armade je predsednik bolgarske vlade Kimon Georgijev poudaril, da je bolgarsko ljudstvo globoko hvaležno osvobodilni vlogi in pomoči sovjetskih čet pri osvoboditvi Bolgarije izpod Hitlerjevega jarma. Dejal je: »Ime Rdeče armade in njenega genialnega voditelja in vrhovnega komandanta generalisima Stalina bo ostalo za vedno povezano z 9. septembrom, z enim izmed najbolj veselih dni v zgodovini Bolgarije.«

Vojni minister generalni polkovnik Velčev je dejal, da milijoni ljudi gledajo s hvaležnostjo na Rdečo armado, posebno hvaležno pa je Rdeči armadi bolgarsko ljudstvo, ne samo zaradi zgodovinskega sorodstva, ampak tudi zato, ker je vsak pošten Bolgar dobil od Rdeče armade osvobodilne ideje, za katere se je Rdeča armada herojsko borila v drugi svetovni vojni.

»Rdeča armada, ki je bila do večeraj glavna rešiteljica narodov pred fašizmom, je sedaj najbolj zanesljiva obramba demokracije in pravic narodov do samoodločbe.

Na tej razstavi je možno jasno videti, kaj lahko stori narod, če je svoboden in gospodar svoje usode.

Mali narodi ne bi mogli živeti, če Rdeča armada ne bi bila močna.

S svojo junaško vojno je zgradila Rdeča armada večni spomenik v zgodovini osvobodilnih bojev.

Izredni poslanik sovjetske vlade v Albaniji Čuvahin je priredil svečan sprejem v sovjetskem poslanstvu.

Sprejemu so prisostvovali generalni polkovnik Enver Hodža, dr. Omer Nisani, član vlade, predstavniki duhovščine, kakor tudi številne druge visoke civilne in vojaške osebnosti.

Društvo za kulturno sodelovanje z ZSSR je ob 28-letnici Rdeče armade priredilo v Tirani svečano akademijo, ki so ji prisostvovali predsednik vlade generalni polkovnik Enver Hodža, znane v jaške in civilne osebnosti, poslanik ZSSR Čuvahin, poslanik FLRJ Josip Djerđa, zastopnik britanske in ameriške misije in mnogo občinstva.

Ljudstvo Julijske krajine se bo borilo do popolne zmage, ki bo dosežena šele s priključitvijo k FLRJ

Trst, 21. februarja. Borbenost ljudstva Julijske krajine ni po narodno osvobodilni borbi v ničemer popustila...

pošiljanja v internacijska taborišča niso stila v nas upornega duha. Padlo je na tisoče žrtev za osvoboditev in ne dopuščamo, da bi bila kri teh žrtev tekla zaman...

Obenem naglašajo prebivalci primorskih vasi svoje velike žrteve za združitev s Titovo Jugoslavijo. Tako so prebivalci vasi Dol sprejeli tole resolucijo:

Med 164 domovi je bilo požganih 125, ostalih 39 pa je bilo poskodovanih. Na bojišču je padlo 26 najboljših partizanskih tovarišev...

V severozahodnem delu Julijske krajine je nad dolino reke Soče vas Log pod Mangartom. Njeni prebivalci naglašajo v svoji resoluciji, da so italijanske oblasti pričele v vasi že leta 1942. s prisilno mobilizacijo...

Prebivalstvo Renč je sprejelo na množičnem sestanku in poslalo tov. Kardelju tole resolucijo: Od malega dekca do starčka, dekleta in žene...

Na Bovškem v bližini vasi Žaga je vasica Boščič. Njeni prebivalci so pisali tov. Kardelju: Naše majhno naselje šteje komaj 9 hiš, toda vsi prebivalci...

zahtevo po priključitvi k FLRJ, za katero je bilo prelito toliko krvi in žrtvovanega toliko imetja.

Mladina vasi Rohedeščice pravi v svoji resoluciji med drugim: Nešteto mladičev je padlo v borbi proti fašizmu in okupatorju za svobodo in boljše bodočnost svojega naroda.

Člani Prosvetnega društva »Nadžac« v Kredu v Kobariškem okraju so poslali tov. Kardelju s Prešernove proslave prisrčne pozdrave in izraze hvalečnosti za njegovo dosedanje delo...

Prebivalci vasi Volče naglašajo, da je dala vas NOV 119 borcev, ki jih je padlo 28. Interniranih vaščanov je bilo 46, požganih domov je bilo 13...

Podobne resolucije s podpisami vaščanov so poslali tov. Kardelju naslednji kraji ter njihove množične organizacije: Jevšček, Smast, Brezjinj, Kred, Borjana, Kopriča, Voglje, Dabralje, Trnovo, Rupa, Dornberg, Prvačina, Gradišče, Zalošče, Orlek in mnogi drugi.

Slovensko-italijanska antifašistična unija generalisimu Stalinu

Ob obletnici ustanovitve Rdeče armade je okrajni izvršni odbor Slovensko-italijanske antifašistične unije v Trstu poslal generalisimu Stalinu naslednje pozdravno pismo:

Ko na današnji dan ob 28 letnici rojstva slavne Rdeče armade praznujemo ta za vse zasluženo človeštvu tako pomemben dan, vam pošiljamo kot vrhovnemu poveljniku Rdeče armade generalisimu Stalinu...

premagljiva, s slavo ovenčana Rdeča armada. Ni je bilo mogoče premagati, ko je bila še v povojih svojega razvoja...

Danes smo Primorci, ki se borimo za izpolnitev svojih upravičenih zahtev, za svojo pravico, ki smo jo pisali s krvjo v štiriletni osvobodilni borbi...

Mladinsko pred-kongresno tekmovanje

Mladina se za svoj III. kongres pripravila z delom, tekmuje pri tem delu in se poleg načrtov kažejo že lepi uspehi.

Jesenjska delavska mladina bo naredila vse potrebne železne dele za obnovo sanatorija v Sandžaku v 12.000 urah. Dijaska mladina bo izvedla široko nabiralno akcijo za sanatorij v Sandžaku...

V Dokležovju, prekmurski vasi, bo mladina do kongresa postavila nagrobni spomenik padlim rdečearmejcem in se tako oddolžil vsaj malo spominu njih...

V obeh fovanah perila v Murski Soboti bodo mladinke delale tri dni in pripravile dve preddetvi v korist gradnje šole v Sandžaku. Delavska in dijaska mladina bo popravila 300 m dolgo cesto od začeta Kopaljske ulice do igrišča TD Sobote.

Presegli smo proizvodnjo za 72,3 %!

Naše življenje v tovarni kovin v Slovenski Bistrici je posvečeno delu. Stroji brne neutrudljivo štirindvajset ur na dan. Neutrudljivo smo tudi delavci in delavke...

Delu za obnovo so se vestno odzvali. Za to smo uporabili nedelje, ker med tednom redno delamo v treh izmenah. Fondu za obnovo smo nakazali 102.293 din. Eno nedeljo smo delali za ostružilo deca, kar je zneslo 23.122 dinarjev.

Zavedamo se pomena naše industrije v obnovi. Saj brez bakrene žice in vrvi ne bi mogli popraviti porušene daljnovode in postaviti nove, da dovajajo električno energijo tovarnam, rudnikom...

Za lokomotive dobavljamo kuriska, ki so naš posebni proizvod. Vinogradništvo potrebuje veliko škropilnic za modro galico, ki se izdeluje iz naše bakrene pločevine. Industriji dobavljamo pločevino iz bakra, medij in aluminija...

Stremitvo za čim hitrejši dvig proizvodnje. Pozvali smo celjsko cinkarno na enomesечно tekmovanje. Naloga, ki smo si jo zastavili, ni bila majhna: kdo bi v večji meri presegel povprečno predvojno proizvodnjo iz leta 1939?

Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji maršalu Titu

Beograd, 23. febr. V imenu ameriškega komiteja za pomoč Jugoslaviji sta poslala Louis Adamič in Zlatko Baloković maršalu Titu brzojavko...

Volitve v četrtne ljudske odbore v Mariboru

Maribor, 25. februarja. V nedeljo so bile v Mariboru volitve v vse četrtne ljudske odbore in volitve četrtnih delegatov za mestno skupščino.

Volilni izid v posameznih četrtih je naslednji: Kolodvorska četrt volivnih upravičencev 6585, volilo 6208, t. j. 95,5 %...

Z zasedanja Ljudske skupščine Avtonomne pokrajine Vojvodine

Beograd, 22. febr. V Domu Jugoslovanske armade je bilo predvčerajšnjim tretje redno zasedanje Ljudske skupščine Avtonomne pokrajine Vojvodine.

Žavnih posestev, njene naloge pa bodo v določenem obsegu sprejeli ljudski odbori. V razpravi so ugotovili pomankljivosti pri obnovi postraženih vasi...

Načrtno iztrebljanje Slovencev po italijanskih okupacijskih oblasteh

Iz vsega zločinskega delovanja italijanskega okupatorja, iz množičnega streljanja talcev, obsojanja na smrt, internacij, proslulih zločinskih italijanskih ofenziv...

de Orlando ukoril Daria z utemeljitvijo: »Svojemu tovarišu v orožju je pisмено sporočil vojaške vesti zaupnega značaja.

Izmišljena vest o preprosti potovanja na Češkoslovaško

Praga, 26. febr. Ameriški vojaški ilustrirani časopis »Stars and Stripes« je natisnil 19. februarja poročilo iz Frankfurtu...

Službeni krogi v Pragi izjavljajo, da vest ne odgovarja resničnosti. Nikoli ni bila izdana prepoved dostopa v Češkoslovaško...

Italijanska reakcija ne izbira sredstev za izzivanje incidentov in varanje javnosti

Pariz, 23. febr. List »Humanité« je pričel na prvi strani članek Magniena, v katerem je na kratko očrtana zgodovina osvoboditve Julijske krajine...

osvoboditvi so bili v Enočnih sindikatih Slovencev in Italijanov večajnici skoraj vsi delavci v Trstu, Gorici, Pulju in notranjosti dežele.

List poudarja nato, da so zavzešneke oblasti v Julijski krajini ukinile narodno osvobodilne odbore, ki si jih je ljudstvo izvolilo med osvobodilno bojo...

»Ne mine dan, da ne bi italijanski tisk objavil izizvalnih člankov ali vesti, kakor n. pr. o koncentraciji Titovih čet na meji in podobno.

Ni dvoma, da so premikanja poljskih čet resnično nevarnost za Jugoslavijo in splošni mir.

Obtoženi so divizijski general Giovanni Esposito, brigadni general Armando D'Acquina, polkovnik Francesco Pirillo, podpolkovnik Giovanni D'Amore...

Delavci Reke in Raše so zbrali 1.192.736 lir za brezposelne v Pulju

Reka, 21. februarja. Kljub temu da se delavci pasa B Julijske krajine še vedno morajo boriti s težavami...

Proces proti višjim italijanskim oficirjem v Trstu

Pred izrednim protim sodiščem v Trstu se pripravljala razprava proti skupini italijanskih oficirjev, vojnih zločincev...

Tudi iz pasa B odhajajo kolonisti v Vojvodino

V pasu B se pripravljajo za odhod novih kolonistov v Vojvodino. Domneva se, da se pripravlja za koloniste predvsem one, ki so med narodno osvobodilno borbo...

Pred sestavo nove vlade Ljudske republike Hrvatske

Zgreb, 23. febr. Včeraj je bila pod predsedstvom predsednika Narodnega Sabora Hrvatske Vladimirjeva Nazorom seja predsedništva Narodnega sabora...

Čete generala Andersa so skrivale vojnega zločinca generala Roatto

Varšava, 24. febr. Dopisnik lista »Rzecpospolita« je objavil pod naslovom »V inozemstvu ni poljske vojske« članek...

na »skrivnostne načine pobegnil iz zapora, skrivna med »andersovci«.

Ob koncu poudarja list upravičenost poljske note, ki je bila poslana britanski vladi, v smislu katere se od 14. t. m. poljske vojaške enote v inozemstvu ne morejo smatrati za poljsko vojsko...

nasprotno interesom miru in nalogam Združenih narodov, med katere se prištevata tudi Poljska in Velika Britanija.

Naša naloga za leto 1946: pridelati čim več in čim ceneje

Prvo delovno posvetovanje naših kmetijskih strokovnjakov je razčistilo vsa važna vprašanja in dalo enotne smernice za delo

Ljubljana, 25. februarja. Smo na pragu prve pomladi v popolni svobodi. Vse gospodarske panoge, ki so bolj ali manj vezane na letni čas so si za letošnjo pomlad malo ali veliko pripravile. Posebno velja to za naše kmetijstvo, ki mora po zadovoljivih jesenskih uspehih nadaljevati in končati setev vseh vrst kmetijskih rastlin, ki so važne za našo prehrano in industrijo. Uspešna setev in obdelava vsakega košča zemlje sta prva pogoja za dobro letino, ki nas morda v veliki meri rešiti prehranbenih težkoč.

To je silbeno važen smoter, ki mu mora letos predano služiti vse kmetijstvo. Naloga ni lahka, ker se niso prepregane vse objektivne težkoče, ki jih je ustvarilo razdejavanje vojne in zasedbe. Ne smemo pa prezreti tudi subjektivnih težav, ki izvirajo iz še ne razčiščenih pogojev nekaterih ljudi, ki so jim v proizvodnji povprečne važne dolžnosti.

Da bi v začetku spomladanskega dela razčistilo vsa važna vprašanja, da bi svojim sodelavcem dalo smernice za delo in da bi jih utrdilo v enotnih pogledih, je kmetijsko ministertvo Slovenije sklicalo prvo delovno posvetovanje naših kmetijskih strokovnjakov. Posvetovanje je bilo v soboto in v nedeljo v Ljubljani v dvorani Delavske zbornice. Udeležili so se ga v velikem številu kmetijskih strokovnjakov iz vseh predelov naše domovine.

V uvodnem govoru je minister za kmetijstvo tov. Janez Hribar poudarjal, da je bilo kmetijstvo že v stari Jugoslaviji v težkem položaju. Temelje novega kmetijstva bo potrebno graditi vestno in načrtno. Marsikateri kmetijski strokovnjak se sprašuje, zakaj se danes vprašanja ne rešujejo že v celoti tako, kakor smo si nekdanj predstavljali. Upoštevati moramo, da predvideva državni proizvajalni načrt že marsikaj v tej smeri. Vendar je danes še premalo sredstev na razpolago. Sredstva, ki jih trenutno imamo, moramo investirati tam, kjer so najpotrebnejša.

Mnogo vprašanj bomo kljub temu mogli uspešno rešiti, če bomo pravilno delali. Naša oblast je globoko demokratična, ljudska. Prav v naslonitvi na ljudstvo, v aktivizaciji vseh zdravih sil delovnega ljudstva je ključ za mnogo uspehov v kmetijstvu. K delu je treba pritegniti vse naše množične organizacije, zlati mladino in žene.

Glavna naša naloga je danes obnova. Njej moramo posvetiti vse sile in se truditi, da jo čimprej dosežemo. Pri svojem delu pa moramo vedno imeti pravičen pogled v prihodnost. Važno je še nekaj. Mnogi naši ljudje večino upoštevajo, da je bila naša država v vojni zelo neenakomerno prizadeta. Ne priznavajo pa pri tem dolžnosti, ki nam jih nalaga tak položaj. Proti takemu gledanju se moramo vedno boriti. Naša dolžnost je, da skušamo pomagati prizadetim krajem v drugih in naši federalni enotni. Organizirati moramo pomoč od tam, kjer je možna, in tja, kjer je potrebna.

Naša naloga je, da poiskemo v kmetijstvu gospodarstvu nova pota. Za reševanje te naloge potrebujemo razgledanih ljudi. Poiskati moramo nove načine dela, vsajati mehanizacije in druge napredne pripomočke.

Z izvedbo agrarne reforme si hošta opomogla mali in srednji kmet. Kmetijstvo mora dobiti sedaj vsu

podporo: v obliki dobrih semen, v obliki dobre zadrudne organizacije, z dobrim vnovčevanjem izdelkov, s sodelovanjem strokovnjakov itd. Važno je zlasti vprašanje obdelave zemlje, ki prehaja sedaj z agrarno reformo v druge roke. Večina agrarnih interesentov, ki je ali bo dobila zemljo, ima trden namen zemljo izkoriščati tako, da bo dala čim več od sebe. Kljub temu bodo morda ponekod težko zmogli težave s semenom, orodjem, vprežno živino in drugim. Takim novim lastnikom zemlje moramo z vsemi sredstvi pomagati. Organizirajo naj se delovni odbori in pokličejo na pomoč množične organizacije. To vprašanje mora prvenstveno rešiti duh vzajemnega dela.

Pomočnik kmetijskega ministra tov. inž. Berkopec je spregovoril o dosedanjem delu in naglasil, da je bilo zgrajeno v toliko, ker se ni oslanjalo na široko množično osnovo, temveč je šlo bolj po birokratični poti in po strokovni liniji. Vse akcije v kmetijstvu sektorju moramo v bodoče oživeti, to se pravi, ki našemu delu moramo vedno pritegniti množice. Oslanjati se moramo na zadrudno organizacijo, na sindikalne, politične in druge množične organizacije. To je bistveno za bodoče delo in jamstvo za uspeh.

Druga stvar je vprašanje kmetijskega strokovnjaka aktivista. Kmetijski strokovni delavec je izrazit javni funkcionar. Vsak dan se giblje med množicami. Zato ne sme biti samo strokovnjak, temveč tudi politik. To je tip strokovnjaka, ki nam je potreben za delo v bodočnosti.

Generalni inspektor kontrolne komisije pri predsedstvu vlade tov. inž. Jože Levšič je zborovalcem nazival nekaj misli o gospodarskem načrtu sploh in o kmetijstvu, gospodarskem načrtu. Poudaril je, da je danes Jugoslavija poleg Sovjetske zveze edina država, ki more usmerjati gospodarsko življenje po gospodarskem načrtu. Zato so danes ustvarjeni vsi pogoji. Oblast je prešla v roke ljudstva. Spremenili so se družbeno-ekonomski odnosi: večina najvažnejših proizvajalnih sredstev je prešla v roke države. Država si je tako zagotovila v gospodarstvu vodilni položaj, z njo pa sodeluje zadrudni sektor.

Industrija je vodilna gospodarska panoga, ki lahko giblje tudi napredki drugih gospodarskih panog, posebno kmetijstva. Dvig industrije je osnovni pogoj za tehnični napredki kmetijstva. Naša industrija mora zbrati sredstva za svojo izgradnjo. Zbiranje teh sredstev zahteva za to skrajno štednjo vseh izdatkov. Kmetijstvo se mora zavedati, da bo dobilo vrnjena ta sredstva v obliki izdelkov: traktorjev, drugih kmetijskih strojev in orodja, umetnih gnojil itd.

Naloga za leto 1946. so: pridelati čim več in čim ceneje. Zadovoljiti moramo osnovne potrebe delovnega ljudstva, obenem pa krepiiti moč naše države. Pogoji za sestavo gospodarskega načrta se naglo izboljšujejo. Normalizacija političnih razmer napreduje vsak dan hitreje. Dviga se proizvodnja v industriji in kmetijstvu. Ustale so se razmere na denarnem trgu, kjer se je utrdila vrednost dinarja. Zadrudni sektor se izgrajuje in dobiva preko svojega denarnega zavoda potrebna večja sredstva. Državni sektor se krepi in državna posestva postajajo žarišča za pospeševanje našega kmetijstva.

Sledila so poročila o proizvajalnem načrtu v letu 1946. s področja rastlinske proizvodnje, o živinoreji, o veterinarstvu, o mehanizaciji kmetijstva, o gospodarstvu, o stati-

stiki, o načrtu dela poizkusnega in raziskovalnega zavoda za sadjarstvo v Mariboru, o agrarni reformi in njenem vplivu na kmetijstvo, o prometu s kmetijskimi pridelki in njih cenah, o vzgoji kmetijskih kadrov in propagandi, o organizaciji kmetijske službe in o odnosih do drugih strokovnih in zadrudnih zavodov. Na važnejše ugotovitve teh poročil, ki so podrobno prikazala celotno stanje našega kmetijstva in njegove naloge, se bomo še povrnil.

Posvetovanje je nedvomno doseglo svoj smoter, ki je bil v tem, da vsak udeleženec spozna, kako važno je njegovo mesto v kmetijstvu proizvodnji. V jasni luči je nakazalo vsa vprašanja današnjega kmetijskega dela in nalog. V jedru so glavna vprašanja ista, kakor so bila pred približno dvema letoma, ko se je na takrat že osvobodeno ozemlju vršilo podobno posvetovanje: dvig proizvodnje, aktivizacija kadrov in vseh proizvajalnih sredstev. Potrebno je le, da se vsi kmetijski strokovnjaki lotijo svojega dela ne kot uradniki, temveč kot aktivisti in borci.

Skupaj z rdečearmejci smo uničili sovražni oklopni vlak

Osvobodjena postaja je za nami. Pred nami je široka proga, vijugasta kot dolga kača. Po njej se bo vrnil oklopni vlak, ki je pred polnoce odšel na evakuacijo bunkerjev.

Dobili smo nalogo, da porušimo progno. Nasproti nam je prišel kmet, Zaspel je in poten; navdušenje in zanos mu žarita iz obraza. Ne more dočakati, že od daleč na kliče:

>Rusi so tukaj... blizu! Na prog!> Srh spreleti naša telesa. Privrel je iz srca in se razlil po vsem telesu. Utujenost je izginila. V žilah živo zapolje kri, v mišicah oživi neiztrpna sila. Pohitimo naprej. Na mali koti ob progi zagledamo postave v sivih uniformah. Pod koto ždi velik siv ruski tank. Zanosno upremo vanj oči. Začuden in navdušen gledamo ljudi in jeklo pred nami.

Približali smo se. Prenehali so z delom in nas opazovali. Smehljali so se. Pršli smo k njim. Priščni stiskali rok, tople besede, žar v obeh. Umazani so in blatni. Potna lica. Lopate se zarijejo v zemljo in vrtajo.

Postavili so zasedo oklopnemu vlak.

Mi se razporedimo na drugi strani. Čakamo... Pogled nam često zdrzne na ono stran, k njim, k rdečearmejcem, onim močnim herojem Moskve in Stalingrada.

Nekje v daljavi je zapiskal vlak. Izza malih gričev se vijaje beli jezik pare, se dvigajo in izginjajo pod svod. Šum prihaja bliže in bliže. Rotanje vagonov postaja močnejše in močnejše.

Izza ovinka se prikaže prvi vagon. Za njim drugi. In tretji. Slednjic lokomotiva in vagoni. Počasi se premikajo, oprezno kot bi ne hoteli naprej, in neprijetno škripljejo po tračnicah.

V nas zagori. Pričemo stiskati mitraljeze in brzostrelke. Tam so rdečearmejci. Opazovali nas bodo. Biti moramo partizani, pravi partizani, o kakršnih so čitali in slišali že v Rusiji. Prvi vagon zdrvi mimo prvih zased. Za njim drugi. Tu in tam je videti »Frica«. Vlak se počasi premika, sopi, spušta paro in se globlje pomika v zasedo.

Nenadoma zagrnji top iz tanka. Bel oblak pare piskajoče zasika iz železa in se dvigne visoko v zrak. Vlak zaškriplje in se ustavi. Ruski pulemit jote zareglja, počasi in hladnokrovno pošilja svinčenke in oklopnikove odprtine. Avtomati nenehoma sipljejo

Prve smučarske tekme za prvenstvo Jugoslavije

Tekmovanja pod Urško goro so se v soboto in nedeljo udeležili zastopniki različnih društev iz vse Jugoslavije in vojske

Guštanj, 25. februarja. Preteklo soboto in nedeljo so bile snežne strmine pod Urško goro prizorišče velike smučarske prireditve. Na svobodnih kroških tleh se je ta dva dneva izvršil prvi del smučarskih tekem za prvenstvo Jugoslavije, prirejanih prvikat po osvoboditvi naše domovine. Guštanj, kjer je bilo središče organizacije je lepe telesno-vzgojne manifestacije, pomembne za vsa Federativno ljudsko republiko Jugoslavijo, se je dobro pripravil in pozdravil številne tekmovalce, ki so prispeli iz vse države: med njimi je bila tudi krepka ekipa Jugoslovske armade.

Izvedba tekem je pokazala nekatere zelo važne postavke v naši novi telesni vzgoji. Predvsem je v dobi naše obnove in naglega razvoja pomembno dejstvo, da smo že prvo zimo po osvoboditvi lahko pridedili vsedravno smučarsko tekmo. Drugič je bila značilna manifestativna udeležba tekmovalcev iz vse države, kar priča, kako se tudi v drugih federalnih republikah pričinja razvijati zimski sport, kateremu v stari Jugoslaviji onod še niso posvečali dovolj pozornosti.

Na tekmah je bilo zastopanih 21 telesnovzgojnih društev iz Slovenije, štiri društva iz Hrvaške, tri iz Srbije in po eno iz Bosne in iz Makedonije. Uspehi sicer se zaostajajo za uspehi izkušenih mojštrov v naših krajih, vendar se je zgodilo prvič v zgodovini jugoslovskega smučarstva, da je zastopnik hrvaških smučarjev dosegel v soboto pri smučarskih tekmah alpski kombinaciji četrto mesto. Posebno se je izkazala naša vojska, ki je poslala v častno borbo svoje tekmovalce. Uspehi naših tekmovalcev — borcev so pokazali, da hoče biti Jugoslovska armada prava matica množične telesne vzgoje, resnično ljudska vojska prekaljenih, čvrstih in zdravih ljudi, ki se hočejo vsestransko usposabljati za obrambo domovine. Vsa prireditve je bila od Zvezne vlade še posebej počaščena s tem, da je Ministrstvo narodne obrambe poslalo na tekme posebnega odposlanca podpolkovnika inž. Frana Knebla.

Priprave za prireditve je vodilo telesnovzgojno društvo v Guštanju. Vodstvu tekem so domačini pomagali v vsakem oziru. Ob vsaki priliki so naši zavedni Korošci z dejavnimi dokazali, kako so ponosni, da je bil njih kraj izbran za prve smučarske tekme svobodne Jugoslavije. V sončnih dneh je namreč sneg po strmih bregovih pod Urško goro že močno jemalo. Toda brz so šli prostovoljci iz Guštanj, zlasti iz jelekarn in gimnazije, pogumno na delo. Pa so kar v koših in z lopatami nanašali snega na progno ter tako omogočili tekmovalcem, Mladina se je pri tem lepo izkazala, a svojo prizadevanost so pokazali tudi delavci iz jelekarn, ki so na tekmovalni progji v kratkih dveh urah postavili čez strugo hudournika široko mostišče, da so tako omogočili neoviran iztek tekmovalne proge. Za prehrano in prenočišča tekmovalcev kakor tudi občinstva je bilo dobro poskrbljeno. Tekmovalci kot gledalci so poleg športnega imeli tudi užitek v očarljivi lepoti koroške zemlje. Vse tam od koroške Golice (Svinje planine) do štajerskega Kozjaka in Pohorja se je ponujala na ogled tihoča deželica s svojimi pomembnimi industrijskimi napravami ki so zdaj v polnem razmahu.

Prvi dan tekmovanja Tekmovalna proga za smučske tekme in alpski kombinaciji, ki so se pričele v soboto okoli 11. dopoldne, je bila izbrana pod Vranskimi pečini pod Urško goro v višini 1050 metrov. Držala je čez izsekane prostore na odprte pašnike ter je končala pod planinsko kočjo v višini 600 m. Snežna razmere: svež pršič, na startu 3 cm, na cilju 1 cm. Smuk je bil za vsakega omogočen, ker je komisija ugotovila, da je proga pripravljena in v dobrem stanju.

Zenskega smuka se je udeležilo 14 tekmovalk, med katerimi so se najboljše odrezale: Poldka Švigljiva z Bleda (1:02), Lojzka Pratek z Jesenice (1:06) in Lidija Srebrničeva iz Gorice (1:11.8).

Za moški smuk je startalo 93 tekmovalcev, na cilj pa jih je prišlo 92. Razpoložbene tekmovalce je bilo prav dobro. Za dokaz discipline je dejstvo, da se je dvema ali trem tekmovalcem zlomila smučka, pa so kljub temu nadaljevali tekmovanje in dosegli celo prav zadovoljive uspehe. Že takoj prvi dan se je pokazala velika prednost tekmovalcev Jugoslovske armade, ki so si takoj ustvarili najboljše izgledje tudi za nadaljnje tekme. Vrsto prvih desetih prvkov Jugoslavije so postavili naslednji tekmovalci:

1. Lukanc Matevž (JA) 2:21.6; 2. Koblar Stanko (JA) 2:28.1; 3. Bertonec Jozē (Jesenice) 2:36.8; 4. Čop Franci (Maribor) 2:37.5; 5. Znidar Emil (Jesenice) 2:38.8; 6. Kumar

Poročnik Milan Mavrič.

PRIMORSKE VASI TEKMUJEJO

Na množičnem sestanku v Ajdovščini so se moškje in žene, delavci in nameščenci odločili, da bodo skupno pripravili vse za sprejem mednarodne komisije. Ob tej priliki so napovedali tekmovanje Vipavi, drugemu središču Vipavske doline.

V pripravah za prihod mednarodne komisije se je najbolj izkazal tolimski okraj, Vasa Modri, tik demarkacijske črte, priča na vsakem koraku, kaj hoče. Slavoloki in napisid dokazujejo samo eno: zahtevo vasi Modri in vse Primorske po dokončni priključitvi k Jugoslaviji. Vzdržite ceste, kjer so bili nekot kvrvi vojli, so zasajene smreke.

Vas Grahovo, ki je dala v času osvoboditve borbe 21 talcev, se je primerno oddolžila žrtvam. Na hišo, ob kateri so streljali domobranci aktiviste in ki je še sedaj vsa oškropljena z njihovo krvjo, so obesili trje vene. Skupni grob, kamor so domobranci krovločnice pokopavali svoje žrtve, je ves okrašen. Z vseh hiš visijo slovenske in jugoslovske zastave. Hiše so okrašene z zelenjem in slikami maršala Tita.

Okraj Kozina-Herpelje pričča isto, kakor sleherni vašica na Krasu. Ob cestnih križiščih so napisu v živih barvah: »Tu smo Slovenci!« — »Zahteva po priključitvi z Jugoslavijo je plačana z našimi žrtvami!« — »Stoj! Sto metrov odtod je padlo 5 naših ljudi kot žrtve fašizma!«

dona — pravijo naši ljudje, bo bojda že vse ozelenelo, saj pri nas je zgodnja pomlad. Prav težko jih čakamo, a z veseljem.

Evo slavolokov, evo napisov, evo sto in sto pisem, ki jih spotoma nalože in naročajo — »oddajte za London, za Kardačja, za Tita, za Združene narode« — ki ti potrdje kako hudo, s kakš-

no nestrpnostjo in veseljem čakajo na prihod mednarodne razmejitvene komisije.

Nestrpno čakajo; saj so toliko žrtvovali. Najtežje čakajo tam okrog Rihemberka, kjer ljudje žive stisnjeni pod hitro pripravljeno streho. Vse je požgano in opustošeno, vse so dali — bilo je hudo — a dali so za Jugoslavijo, za svobodo, ki je niso uživali še nikoli poprej.

Ne čakajo nestrpno zaradi tega, ker žive v takih slabih razmerah, temveč, ker ne morejo več tako, ker je v njih gorje, ker je v njih hrepence nje po zadoščanju — za mrtve očete, mrtve matere, za mrtve sinove, mrtve hčere, za požgane domove, za ječo, internacijo, mučenja, za vsa sramotjenja, kar je bilo njim vsega, kar so tako neizmerno ljubili, in niso hoteli dati ter za odrekanje človeka vrednega življenja. Ste čuli mater, ko je dejala: »Padel mi je sin!« in ono drugo: »Padli so mi trije sinovi!« in ono, kateri so padli štirje — za Jugoslavijo. Lastni sin, kri lastne krvi!

Vsaka mati zahteva zadoščanje, zadoščanje za svojo kri. In to zadoščanje je samo eno — Jugoslavija. Da bi sin padel zastoj? Da bi padlo zastoj vseh osemindeset tisoč

Henrik (Mladost - Zagreb) 2:41.2; 7. Baloh Janez (Udarnik-Ljubljana) 2:44.1; 8. Uršič Dominik (Olimp-Celje) 2:51.1; 9. Torkar Rado (Jesenice) 2:51.1; 10. Urbar Slavko (JA) 3.

Nedeljsko tekmovanje

V nedeljo dopoldne so bile tekme v slalomu. Vreme je bilo manj prijazno kakor v soboto, zavel je severa a sneg je bil dober. Gledalci so se zbrali po skupinah okrog svojih ognjem in z velikim zanimanjem sledili napetim tekam.

Prvi je bil slalom moških. Proga okoli 33 vrat je bila 400 metrov dolga z višinsko razliko 80 metrov. Nastopilo je prvih 37 tekmovalcev iz smučske tekme prejšnjega dne. Vsi so dospeli brez kakih pomembnejših nezgod na cilj. Uspehi so bili naslednji:

Prvi: Lukanc Matevž (JA) 96,7 sekunde; drugi: Bertonec Jozē (Jesenice) 97 sekund; tretji: Urbar Slavko (JA) 107,1 sekunde; četrta: Čop Franci (Maribor) 107,4 sekunde; peti: Krmelj Jank. (Tržič) 109,4 sekunde; šesti: Kumar Henrik (Mladost-Zagreb) 111,7 sekunde; sedmi: Krmelj Jozē (Tržič) 112 sekund; osmi: Torkar Rado (Jesenice) 114,1 sekunde; deveti: Kladnik Damjan (JA) 114,5 sekunde; deseti: Baloh Janez (Ljubljana) 115,6 sekunde.

Nato so v slalomu tekmovalce ženske. Na isti progji je nastopilo 14 tekmovalk in so bili uspehi naslednji:

Prva: Pratek Lojzka (Jesenice) 139,3 sekunde; druga: Švigelj Poldka (Bled) 149,7 sekunde; tretja: Urbar Nada (Tržič) 194 sekund; četrta: Torkar Pavlina (Jesenice) 199,8 sekund; peta: Srebrnič Lidija (Gorica) 257,7 sekunde.

Za zaključek je sledil drugi slalom, moških. Tekmovalce, ki so nastopili v sestavnem tekmovanju, se je štel drugi slalom istočasno kot tekma za samostojni slalom. Vrstni red tekmovalcev za nastop na tekmi je bil v glavnem enak vrstnemu redu v smuku doseženih uspehov. Končni rezultati v alpski kombinaciji (smuk in slalom skupaj) so bili naslednji:

Prvi: Lukanc Matevž (JA) 230,1 točk; drugi: Bertonec Jozē (Jesenice) 245,5 točk; tretji: Čop Franci (Maribor) 255,7 točk; četrta: Kumar Henrik (Mladost-Zagreb) 263,4 točke; peti: Baloh Janez, (Ljubljana) 269,8 točk; šesti: Znidar Emil (Jesenice) 272,3 točk.

S tem so bile tekme v Guštanju končane. Sodniški zbor je vodil Joso Gorec, starter je bil Lado Vučnik, njegov pomočnik Jakob Čop, tehnični vodja Stane Predalič, njegov pomočnik inž. Janša. Gledalci so se zadovoljnji razšli. Nato so se tekmovalci odpeljali v Kranjsko goro, kjer bosta še dva dneva tekmoval: v teku na dolge proge in v skokih. Ze prvi del tekmovalca za državno prvenstvo pa je pokazal, da vojna ni zavrla smučarskega sporta in da se mu v Jugoslaviji obeta tolikšen razmah, kakor ga ta lep sport res tudi zasluži.

DELAVNO MLADINA V SKOFLJICI

Mladina iz Skofljice je pričela s prvomajskim tekmovanjem. Pretekli teden je mladina napravila dva udarniška dneva. Dne 16. t. m. je v Zalogu zasipala strelske järke in odstranila poslednje bunkerje, zadnje ostanke izdajalske Rupnikove vojske.

Dne 18. t. m. je mladina že v zgodnjih jutranjih urah odšla s krampi, lopatami in samokolicami na Gumnišče, kjer je vztrajno delala do večera, odstranjevala zemljo in postavila nov kozolec, kjer so ga pred 2 leti požgali Nemci.

Poleg udarniškega dela je mladi, nabral 1125 din za tiskovni sklad.

V kratkem bomo sestavili odbor za postavitev spomenika padlim borcem, ki jih je dala samo Skofljica 17. ZMS Skofljica.

PO GORATI TOLMINSKI NA SONČNO VIPAVSKO

Od Triglava do Jadrana je zahteval plebsicit krvi primorskega ljudstva za priključitev k Jugoslaviji: 46.800 mrtvih, 7000 invalidov, 95.460 deportiranih, 19.357 požganih domov, 16.837 delno porušenih domov.

Soška dolina je ena sama vrsta slavolokov in napisov za Jugoslavijo. Od Gorice pa skozi Kanalsko in Tolminsko, Kobariško in Bovško, vse gorje do samega Triglava. Vse gori do Rezije in Benečije, ki jim brani zopet karabinjerski teror, da bi svobodno izražali svojo voljo.

V Kalu smo manifestirali, na Banjški planoti, na Cerkljanskem... Lokve, Cepovca, Vojsko, Cerkuo, Otlica. Koliko krvi in trpljenja, borb in hajk in lakote so doživeli ti ljudje. Vse do zadnjega koščka kruha, do zadnje krave v hlevu, so dali partizanom. Dali so za svojo svobodo, dali so, ker hočejo Jugoslavijo. In zljaj morajo še manifestirati in graditi slavoloke — kot »a s svojimi žrtvami še niso zadosti pokazali kaj hočejo da hočejo Jugoslavijo».

Na Trbiškem pa zdaj se svojih šol nimajo, so nam povedali Bovčani. Skupno smo se borili, še na Rabelj

mo napravili akcijo z njihovo pomočjo. In zdaj? Videmska provinca jim ne dovoljuje slovenskih šol. To je vzorec avtonomije, ki ga nam nudi De Gasperi. Brezplačen vzorec, toda ne brez vrednosti...

Tudi šolska mladina na Kobariškem in Bovškem sodeluje pri pripravah za sprejem komisije. Ustavili smo se spetoma in jih vpraševali, stare in mlade, ki so krasili slavoloke; ženicu, ki je nosila drva na ramenih. Sin ji je padel na Golobarju, je povedala. Koga hočejo, smo jih vprašali: Kazali so na napise, na slavoloke: Hočemo Jugoslavijo!

S Titom v borbi, s Titom v svobodni, smo čitali v Bovcu. In: Borili smo se za priključitev k Jugoslaviji. Neštet napisov je v Bovcu in Kobariču. Kdo bi si vse zapomnil. Vsi pa hočejo isto: kazati svojo silno željo, svojo neomajno voljo, za katero so

že toliko pretrpeli: priključitev k svojim bratom, k Titu, k FLRJ.

Vračali smo se iz Soške doline, skozi Solkan, Gorico na Vipavsko.

Na Vipavskem že prihaja pomlad. Vode so narastle in po logih se že oglašajo ptice. Večje na grmovju in drevu so nabrekle in...

Takrat ko bodo prišli oni iz Lon-

don — pravijo naši ljudje, bo bojda že vse ozelenelo, saj pri nas je zgodnja pomlad. Prav težko jih čakamo, a z veseljem.

Evo slavolokov, evo napisov, evo sto in sto pisem, ki jih spotoma nalože in naročajo — »oddajte za London, za Kardačja, za Tita, za Združene narode« — ki ti potrdje kako hudo, s kakš-

no nestrpnostjo in veseljem čakajo na prihod mednarodne razmejitvene komisije. Nestrpno čakajo; saj so toliko žrtvovali. Najtežje čakajo tam okrog Rihemberka, kjer ljudje žive stisnjeni pod hitro pripravljeno streho. Vse je požgano in opustošeno, vse so dali — bilo je hudo — a dali so za Jugoslavijo, za svobodo, ki je niso uživali še nikoli poprej.

Ne čakajo nestrpno zaradi tega, ker žive v takih slabih razmerah, temveč, ker ne morejo več tako, ker je v njih gorje, ker je v njih hrepence nje po zadoščanju — za mrtve očete, mrtve matere, za mrtve sinove, mrtve hčere, za požgane domove, za ječo, internacijo, mučenja, za vsa sramotjenja, kar je bilo njim vsega, kar so tako neizmerno ljubili, in niso hoteli dati ter za odrekanje človeka vrednega življenja. Ste čuli mater, ko je dejala: »Padel mi je sin!« in ono drugo: »Padli so mi trije sinovi!« in ono, kateri so padli štirje — za Jugoslavijo. Lastni sin, kri lastne krvi!

Vsaka mati zahteva zadoščanje, zadoščanje za svojo kri.

In to zadoščanje je samo eno — Jugoslavija. Da bi sin padel zastoj? Da bi padlo zastoj vseh osemindeset tisoč

žrtv primorskega ljudstva. Ne, ni mogoče! Toda težko je čakati Šentpetračanom, Rihemberčanom, Dornberčanom, Černičem, Šempasem, Ajdovcem, Vipavcem — kot vsemu primorskemu ljudstvu. Teško je čakati in poslušati ter čitati, da nekateri odklanjajo zahtevo primorskega ljudstva. Ha, odklanjajo — in če odklanjajo, potem ml vemo, da pljujejo na kri naših žrtv, se rogajo našim požganim domacijam, naši revščini in zopet pripravljajo biče, da nas bodo tepli, mučili, preganjali z domov in ubijali.

Tako odrekanje ni za poštenjake, ni za demokrate. »Ne bodite rapalski, bodite demokrati,« so zapislali na steno neke hiše v Šempasu.

In rapalski ne bodo, saj smo doživeli zmago demokracije, saj mora vsak, ki ima trohico poštenja v sebi, skloniti glavno nad grobovi naših najboljših sinov in hčera. Zato čakajo na Vipavskem, kakor drugod na Primorskem, komisijo z veseljem. Prihod komisije pomeni namreč zanje priključitev k Jugoslaviji. Takrat, ko se bo to zgodilo, takrat bo vse dobro, takrat bo zadoščeno pravic.

Uspešno zasedanje Združenih narodov

Mednarodni komentator moskovskih »Izvestij« piše:

Prvo zasedanje organizacije Združenih narodov je položilo v teku svojega pettedenskega dela temelje resničnega obstoja mednarodne organizacije svobodoljubnih narodov. Kot pozitivno znamenje moramo omeniti dejstvo, da je organizacija Združenih narodov na svojem prvem zasedanju pričela takoj reševati organizacijska in politična vprašanja. To je bilo mogoče samo zaradi tega, ker so svobodoljubni narodi, upoštevajoč izkušnje iz prve svetovne vojne, še pred dokončnim porazom fašistične Nemčije položili na konferenci v San Franciscu temelje novi organizaciji z odobritvijo ustanovne listine, v kateri so proglašena načela in cilji Združenih narodov. Ni dvoma, da je to dejstvo pripomoglo Generalni skupščini, da je vsa predložena vprašanja proučila s stališča temeljnega cilja organizacije — s stališča ohranjanja miru in zagotovitve varnosti. Zaradi tega bi bilo napak ocenjevati delo prvega zasedanja po običajni knjigovodski metodi, kakor to dela britanski »Economist«, ko govori o »inventariziranju uspehov in neuspehov« zasedanja. Prvo zasedanje je v glavnem zaključilo izgradnjo osnovnih organov Združenih narodov, ki so določeni v ustanovni listini. Skupščina je na svojih plenarnih sejah sprejela resolucije o izredno pomembnih vprašanjih, kot je to ustanovitev komisije za vprašanja, zvezana z odkritjem atomske energije, resolucijo o položaju prehrane v raznih državah po svetu in resolucijo o beguncih.

Generalna skupščina je prav tako sprejela resolucijo o vprašanju sodelovanja nevladnih organizacij, kot so to sindikati, pri delu Ekonomskega in socialnega sveta. Vendar je pa potrebno omeniti, da se je med razpravo o tem vprašanju v generalnem komiteju, kakor tudi pozneje v komisiji št. 1, pokazalo, da si nekateri delegati niso popolnoma v svesti, kakšno vlogo so igrali sindikati pri porazu fašističnih sil, ter zaradi tega tudi ne o vlogi, ki bi jo sindikati lahko igrali v povojni organizaciji sveta. Varnostni svet je kot glavni in stalni organ Združenih narodov obravnavan in razpravljano o številnih vprašanjih, ki so s stališča zagotovitve miru in varnosti odločilnega pomena.

Varnostni svet je na temelju načel ustanovne listine odklonil, da bi obravnaval noto iranske delegacije v zvezi z odnosi med Iranom in Sovjetsko zvezo, ker se to vprašanje tiče dvostranskih pogajanj med prizadevanja državama. Demokratična javnost smatra sklep Varnostnega sveta za zmag do zdravega razuma.

V Varnostnem svetu se je prav tako razvila živahna razprava o vprašanjih, ki so nastala v zvezi z noto ukrajinske delegacije o položaju v Indoneziji, kakor tudi v zvezi z noto Sirije in Libanona. Čeprav Varnostni svet ni gledel teh treh vprašanih sprejel nobene formalne odločitve, je vendar težko, da bi kdo odkredal pozitivno stran tem razpravam.

List »Baltimore Sun« piše, da je razprava o indonezijskem vprašanju osvetlila zapleteni položaj v tem področju. »Sedaj svetovno javno mnenje ve o indonezijskem vprašanju več, kot je vedelo prej«.

Temeljna dolžnost Združenih narodov je utrjevanje miru in varnosti. Mirovljubni narodi ne bodo sodili uspešnosti organizacije samo po vprašanjih, o katerih bo razpravljala, ampak in pred vsem po načinu, kako bo organizacija izvajala svoja načela in cilje.

Maršal Tolbuhin v Sofiji

Sofija, 25. febr. V petek je prisel v Sofijo maršal Sovjetske zveze Tolbuhin, vrhovni poveljnik tretje ukrajinske fronte in predsednik zavezniške nadzorstvene komisije v Bolgariji. Na postaji so ga sprejeli namestnik predsednika vlade, minister brez listnice generalnjantant Dobri Terpešev, predsednik Narodnega saborja Vasil Kolarov, člani vlade, ustanovitelj Domovinske fronte Georgij Dimitrov, člani zavezniške nadzorstvene komisije z namestnikom predsednika generalnim polkovnikom Bizrovom na čelu, sovjetski opolnomočen poslanik v Sofiji Kirsanov, člani Narodnega komiteja Domovinske fronte, člani generalnega štaba, višji sovjetski in bolgarski oficirji ter druge uradne osebnosti in ogromna množica sofijskega prebivalstva.

Vladimir Potemkin umrl

Moskva, 25. febr. (Tass.) Tu je umrl v soboto po dolgi in težki bolezni Vladimir Petrovič Potemkin, član Centralnega komiteja VKP (b), deputat Vrhovnega sovjeta, ljudski komisar za prosveto RSFSR in predsednik Akademije pedagoških znanosti.

V počastitev pokojnika je sovjetska vlada imenovala moskovski mestni pedagoški inštitut po Potemkinu, ustanovila več štipendij s pokojnikovim imenom, pokojnikovi vdo. vi pa je priznala enkratno pomoč v znesku 70.000 rubljev in stalno pokojnino.

PODPIRAJTE VOJNE SIROTE!

S procesa v Nürnbergu:

Hitlerjevsko uničevanje kulturnih in znanstvenih dragocenosti

Čitanje dokazilnih listin v nürnberšk i sodni razpravi o nemškem barbarstvu

Nürnberg, 23. febr. (Tass.) V jutranji razpravi sodišča 21. februarja je zastopnik sovjetskega tožilstva Raginski prečital dokazilne listine o krivdi obtožencev v zvezi s poglavitjem obtožnice o ropanju in uničevanju kulturnih in znanstvenih dragocenosti in drugih verskih ustanovah in o rušenju mest in vasi.

Hitlerjevci so delali načrte, da bodo spravili Evropo v čase, ko so vladali Huni in Tevtoni. Hitler je izjavil: »Mi smo barbari in hočemo biti barbari. To je časten naziv.«

Tožilec je poudaril, da se je Rosenberg »Einsatzstab« mnogo časa pred podlim napadom na ZSSR pripravljalo za ropanje. Ruparska delavnost obtoženca Rosenberga je bila združena z delavnostjo Göringa, Heidericha in nemške vrhovne komande. Tožilec je prebral Hitlerjevo uodredbo, ki jo je že prej predložilo ameriško tožilstvo: »Na zasedenju ozemljih je Rosenberg »Einsatzstabe« pooblaščen, pregledati knjižnice, arhive in druge kulturne ustanove vseh vrst in jih zapleniti.« Pozornost, ki so jo hitlerjevski zakoniki posvečali programu ropanja raznih »glavnih stanov«, ki so bili podrejeni Rosenbergu, je razvidna iz posebnega Göringovega pisma v obliki okrožnice, ki je bilo poslano vsem strankinim, državnim in vojaškim ustanovam, in v katerem je bilo ukazano, naj pomagajo Rosenbergovemu »Einsatzstabu«.

Ministrstvo za zunanje zadeve z Ribbentropom na čelu je bilo tudi vmešano v to ropanje po »posebnih formatcijah«.

Tako imenovani »Ribbentropov bataljon« je imel naloge: Takoj po zavzetju večjih mest priti do kulturnih in zgodovinskih dragocenosti, knjižnic in znanstvenih ustanov, zbrati dragocena dela, knjige, filme in vse to poslati v Nemčijo. Čete bataljona so delale skupno z raznimi nemškimi armadnimi četami.

Glavni stan bataljona je bil v Berlinu. Ta bataljon je zaplenil dragocene predmete iz dvorcev v okolici Leningrada. V Carskem selu je našel in odpeljal imovino velikega dvorca, muzeja carice Katarine. Dragocena tla iz mozaika so razstavili in odpeljali. Iz Aleksandrovega dvorca so odpeljali starinsko opremo in edinstveno knjižnico, ki je štela okrog 7000 knjig v francoskem in nad 5000 knjig in rokopisov v ruskem jeziku. Zaplenil je tudi laboratorijsko opremo medicinskega inštituta v Kijevu in jo obenem z znanstvenimi dokumenti in knjigami poslal v Nemčijo. Bogat plen so dobili v knjižnici ukrajinske akademije znanosti, kjer so bili shranjeni najbolj dragoceni in najredkejši iranski, abesinski, kitajski, ruski in ukrajinski rokopisi in kronike ter prvi primerki knjig, ki jih je tiskal prvi ruski tiskar Ivan Fedorov, kakor tudi rdeča lista Sevčenko, Mickijewicza in Ivana Franka.

Umetniških del na začasnoukupiranem ozemlju Sovjetske zveze niso ropali samo »bataljoni« in »komand«. V izrednem poročilu državne komisije z dne 24. junija 1943 je rečeno: »Umetniški muzej v Rostovu sta izropala komandant I. tankovske armije konjeniški general Mackenzen in šef oddelka za propagando I. tankovske armije Müller in dragocenosti poslala v Nemčijo.

Obtožencev Frank je s tem, da je ropal kulturne dragocenosti poljske države, imel prav tako pred očmi svojo lastno osebno korist. Slike, kitajski porcelan in druga umetniška dela iz oropanih muzejev v Varšavi in Krakovu, posebno iz dvorca v Wawelu so odpeljali na Frankovo posestvo. Tudi Göring je bil prav takšen vnet pobornik tega »pridobivanja« imovine. Göring si ni »pridobil« samo dragocenih gobelinov v Franciji. V nekem pismu Rosenbergu navaja Göring, da je dobil »po nakupu, poklonu, zapuščinu ali zamjenjativi nekaj največjih zbirsk, če že ne v Evropi, vsaj v Nemčiji«.

»Vse to,« je izjavil tožilec, »neizpodbitno dokazuje, da so hitlerjevci ropali, začeli od navadnega vojaka do zločinskih prvakov Hitlerjeve Nemčije.«

Ropanje in uničevanje kulturnih dragocenosti, ki so bile last ljudstva na ozemlju pod nemško okupacijo, se je izvajalo po temeljito pripravljemem načrtu. Fašistična vlada in nemška vrhovna komanda sta nadzorovali ropanje kulturnih dragocenosti. Obtoženi zarotniki Rosenberg, Ribbentrop, Frank in Göring so imeli pri tem največjo vlogo.

Tožilec je nato govoril o uničevanju in ropanju kulturnih dragocenosti v Českoslovaški, Poljski in Jugoslaviji in se skliceval na poročila českoslovaške, poljske in jugoslovanske vlade.

»Hitlerjevci so z neumnostjo in metodnostjo, ki jim je lastna,« je izjavil tožilec, »uničili českoslovaško nacionalno kulturo in oropali in raznesli umetniška, književna in znanstvena dela. V istem obsegu in z isto brutalnostjo kakor v Českoslovaški,« je nadaljeval tožilec, »so nemški fašisti likvidirali nacionalno kulturo v Poljski. Neumisljeno so uničevali poljsko inteligenco, zaprli prosvetne ustanove, prepovedovali izdajanje poljskih knjig in umetniških del in rušili in požgali nacionalne svetišče.« Tožilec je prečital izvečke iz poročila poljske vlade, iz katerih je razvidno, da je bilo 80% poljskih intelektualcev obsojenih na smrt zaradi lakote. Zapirali

so poljska vseučilišča in srednje šole. Nemški fašistični vandali so odpeljali v Nemčijo največje in najboljše poljske knjižnice s stariimi dokumenti, tako n. pr. vseučilišni knjižnici iz Krakova in Varšave. Frank je posebej za svojo lastno uporabo odpeljal v Bavarsko najdragocenejšo sliko, ki so bile last zasebnih lastnikov v Poljski. Hitlerjevski roparji so oropali samostane, katoliške cerkve in katedrale.

Tožilec je nato navedel pred sodiščem podatke, kaj se je Nemcem posrečilo storiti za likvidacijo nacionalne kulture v Jugoslaviji. En izveček se glasi: »Neposredno po prihodu v Slovenijo so se Nemci vrgli na izvajanje že davno premisljenega načrta za germanizacijo vseh okupiranih krajev Slovenije. Odstranili so vse slovenske učitelje.« Poročilo jugoslovanske vlade poudarja, da so nemški napadalci brez vsakršnih vojaških razlogov namenoma uničili narodno knjižnico v Beogradu, velik del inštituta za raziskavanja in laboratorij beogradskega vseučilišča, uničili državno umetnostno akademijo ter oropali in požgali na tisoče šol.

Govorilo o razbojniškem uničevanju in ropanju kulturnih dragocenosti, ki so last narodov ZSSR, je tožilec prečital noto ljudskega komisarja za zunanje zadeve ZSSR Molotova z dne 27. aprila 1942. Nato je prečital izvečke iz note ljudskega komisarja za zunanje zadeve ZSSR Molotova z dne 7. januarja 1942. leta, kjer podrobno govori o zločinih, ki so jih Nemci izvršili na Tolstove posostvu v Jasni Poljani, o oneskašenju svetinj muzeja Čajkovskega v Klinu, o porušenju samostana Novi Jeruzalem. Tožilec se je posebno pomudil ob uničevanju kulturnih in zgodovinskih dediščin ruskega naroda iz Puškinovega življenja in dela.

»Med majteže zločine, ki so jih izvršili hitlerjevci proti kulturi,« je nadaljeval tožilec, »sodi uničenje umetniških in stavbarskih dragocenosti v Pavlovsku, Carskem selu in Peterhofu.« Tožilec je seznanil sodišče s podatki izredne državne komisije o škodi, ki so jo Nemci prizadeli tem gradovom-muzejem.

Beograd so hoteli zravnati z zemljo

Nürnberg 24. febr. (Tass.) Na jutranjem zasedanju sodišča 22. februarja je predstavnik sovjetskega tožilstva Raginski nadaljeval z obravnavanjem listin, ki dokazujejo krivdno obtožnico za uničevanje mest in vasi, industrije, prevoznih sredstev in prometa. Prečital je naslednje povelje, ki je bilo izdano 512. nemškemu pehotnemu polku: »Območje, iz katerega se bomo morali umakniti, se mora izpremeniti po umiku naših čet v puščavo.«

Usmrtimev borcev za svobodo v Madridu

Pariz, 25. febr. AFP poroča, da je bila izvršena v Madridu smrtna obsodba nad Cristinom Garcio in njegovimi tovariši republikanci. Poročilo o izvršitvi smrtnih obsodb je vzbudilo mučno presenečenje in nevoljo v diplomatskih krogih. Smatralo se je, da smrtna obsodba nad Garcio ne bo izvršena, ker se je za tega znamenitega borca francoskega odporniškega gibanja zavzela celo francoska vlada.

Na konferenci federacije kovinarskih delavcev v Parizu so soglasno sprejeli resolucijo, v kateri izražajo gnus nad izvršitvijo smrtnih obsodb nad Garcio Cristinom in njegovimi 9 tovariši. Resolucijo so poslali francoskemu ministru za zunanje zadeve z zahtevo, naj Francija takoj prekine vse odnose v Francovo vlado.

Casopis »Ce soir« piše v svojem uvodnem članku med drugim: Sedaj, ko je Nemčija kapitulirala, je težko verjeti, da bo civilizirani svet še dolgo lahko trpel krvavo diktaturo v Madridu. Francu, temu Hitlerjevemu satelitu, je mesto poleg Göringa in ostalih nacističnih zločincev, ki so zaslužili španjo.

»Humanite« prinaša članek Andree Martyra, v katerem ostro napada španskega diktatorja. V članku je med drugim rečeno:

»Usmrtimev Garcie in njegovih 9 tovarišev je samo del številnih zločinov, ki se ponavljajo. Toda to je tudi znak slabosti fašističnega diktatorja in njegovih nacističnih svetovalcev, in to tem bolj, ker je divni španski delavski razred pričel z akcijo svojih velikih stavk v Kataloniji in drugih predelih, kar spominja na položaj v Franciji meseca junija 1944.

Kaj je torej potrebno storiti, da ni lahko španski narod spet uvedel v svoji deželi demokracijo in s tem zavaroval tudi demokracijo pri nas? Potrebno je prenehati s podpiranjem Franca. Prvi korak, ki ga je treba takoj storiti, je prekinitev gospodarskih odnosov s Francom.«

Protest francoske ustavodajne skupščine

Paris, 25. febr. Vest o usmrtimev Cristina Garcie in njegovih tovarišev je bila v francoski ustavodajni skupščini sprejeta z globokim vznemirjenjem.

V zvezi s tem je francoska usta-

Poleg uničevanja naseljenih krajev so Nemci premisljeno in namenoma uničevali tovarne, rudnike in elektrarne.

Tožilec je nato rekkel, da je bilo v načrtu fašističnih zarotnikov posebej določeno, da se uničijo največja mesta Sovjetske zveze, Jugoslavije in Poljske, zlasti pa, da se uničita Moskva in Leningrad. Poročilo leningrajske komisije za ugotavljanje zločinov nemško-fašističnih osvajalcev podaja točen opis strašnih hitlerjevskih zločinov. Zaradi divjaških akcij nemško-fašističnih osvajalcev je bilo v Leningradu in njegovih predmestjih popolnoma uničenih 8961 industrijskih poslopj, delno pa 5896. Izmed stanovanjskih poslopj jih je bilo popolnoma uničenih 20.627, deloma 8788. V celoti je bilo uničenih 205 poslopj kulturnih in zadržnih ustanov, deloma porušeni pa 1629.

Hitlerjevski zarotniki so prav tako pripravili popolno uničenje jugoslovanske prestolnice Beograd. V navodilu št. 25 se poleg pregleda strategičnega načrta za napad na Jugoslavijo poudarja, da je potrebno Beograd in vsa poslopja v Jugoslaviji razrušiti z neprestanim letalskim bombardiranjem. Borbe za osvoboditev Beograda so trajale od 15. do 20. oktobra leta 1944. Pred pričetkom borbe so Nemci izdelali načrt za sistematično uničevanje. V mesto so poslali številne posebej izvečane enote, ki so imele nalogo, da minirajo poslopja in iztrebijo prebivalstvo. Naglo napredovanje Rdeče armade in jugoslovanske Narodno osvobodilne vojske je preprečilo hitlerjevce, da bi izvršili načrt nemške komande. Vendar jim je uspelo, v številnih predelih mesta uničiti velika poslopja in ubiti večje število prebivalcev.

Tožilec je nato dokazoval zavestno uničevanje poljske prestolnice Varšave. Obergruppenführer von Dembach je dobil novo povelje, da za časa vojne zrna Varšavo z zemljo. Tožilec je citiral sledeči izveček iz Frankovega dnevnika: »Večji del Varšave je v plamenu. Požiranje je najvarnejše sredstvo, da se prebivalcem odvzame krije. Po zadušitvi tega upora v Varšavi bomo Varšavo prepustili zasluženi usodi popolnega uničenja.«

Tožilec je podal nato pregled nemških zločinov v Sovjetski zvezi na podlagi poročila izredne državne komisije. Rekel je, da so nemško-fašistični osvajalci popolnoma ali deloma uničili 1710 mest, preko 70.000 vasi in več kot 6 milijonov poslopj, tako da je preko 25 milijonov oseb ostalo brez strehe. Na seznamu razrušenih in težko poškodovanih mest so največja industrijska in kulturna središča, kot so Stalinograd, Sevastopol, Kijev, Minsk, Odesa, Smolensk, Novgorod, Pskov, Orej Voronež, Rostov in številna druga mesta.

Poziv Indonezijcev vsem narodom sveta

naj preprečijo nadaljnje intervencionistične napade na indonezijsko republiko

Melbourne, 24. febr. Zveza indonezijskih političnih emigrantov v Avstraliji je razglasila pozr odbora za neodvisnost Indonezije, ki je bil poslan vsem svobodoljubnim narodom sveta in v katerem je med drugim rečeno:

Pozivamo vse demokrate, da preprečijo nadaljnje intervencionistične napade na indonezijsko republiko.

Ce se ne želimo izneveriti idealom, za katere so se borili Združeni narodi, in pripraviti novih uničujočih vojn, morajo napredni ljudje tega sveta takoj nastopiti, da napravijo konec intervencionističnim napadom na Indonezijo. Imperialistično topništvo in letalstvo ne uničujeta samo življenj in svobode Indonezije, ampak ograjata tudi načela atlantske listine in resolucije, ki so bile sprejete v Teheranu, Jalti in Potsdamu.

Sedaj je potrebna splošna akcija ne samo zato, da bi končali neumisljeno klanje Indonezijcev, ampak tudi za zavarovanje svetovnega miru.

Verujemo, da nam bo britanski narod, ki je preživel strahote bombardiranja v Londonu in Coventryju, pomagal pri tem, da se te tragedije ne bodo ponovile v Surabaji in drugih mestih Jave. Prav tako verujemo, da bo holandski narod, ki je preživel strahote nemškega bombardiranja v Rotterdamu, razumel, da fašistične metode, ki jim ni uspelo uničiti svobodoljubnosti rotterdamskih meščanov, tudi ne bodo zlomile svobodoljubnega duha ljudstva Surabaje.

Z boljo ugotavljanju, da se intervencionistične sile ne zadovoljujejo samo s tem, da ubijajo naše nedolžno prebivalstvo in letajo obveznosti, ki so jih prevzele v pogodbah, ampak tudi klevetajo v tisku in po ra-

diu žive in mrtve prebivalce Indonezije. Izmisli so si uboje in druga divjaštva na ladjah »Experience« in obdolžili Indonezijce, da sodelujejo z Japonci, čeprav je znano, da so prelili črni našega odgovornega gibanja mnogo krvi v skupnem boju proti Japoncem in čeprav so poslali intervencionisti sami japonške fašistične sile proti indonezijskemu ljudstvu.

Opozarjamo narode, ki se borijo za svobodo, da bo svoboda, ako napad na Indonezijo uspe, po vsem svetu enako ogrožena in obsojeni mnogi narodi na dolgo dobo kaosa, gladu, razočaranja in vojn.

Poraz Indonezije je obenem tudi poraz narodov Velike Britanije, Holandije, Avstralije, Združenih držav Amerike, Indije in Kitajske.

Okovi, ki vežejo kmete in delavce Indonezije, bodo vezali prej ali slej tudi narode ostalih dežel.

Samo takojšnje priznanje sedanje Sahrirrove vlade more preprečiti nadaljnje krvoprelitje kar bi koristilo Holandiji in Indoneziji, ker bi bila s tem vzpostavljena mir in tudi varnost na Pacifiku in v svetu.

20.000 Indonezijcev zbranih pri Gorontalo

Batavija, 24. febr. Kakor poroča United Press, se je upor, ki je izbruhnil med holandskimi domačinimi četami v Menadu, pričel širiti po vsej Minahazi.

V poročilih indonezijskega izvora se trdi, da se okrog Gorontalo koncentrirajo 20.000 vojakov indonezijske narodne vojske.

V četek polpodne in zvečer so Indoneziji ponovno pručili z dobro organiziranim napadom na področju Bandunga, kjer so že prej podvezli ofenzivne akcije.

„Krasnaja Zvezda“ o položaju na Blížnjem vzhodu

Moskva, 25. febr. (Tass.) V listu »Krasnaja Zvezda« pravi Vijemov o položaju v Egiptu:

Nedavni dogodki v Egiptu so slika povojnih izprememb v političnem življenju Blížnjega vzhoda, čigar glavna značilnost je utrjevanje narodno osvobodilnega gibanja arabskih narodov na eni in stremljenje zapadni sil, da bi obdržale svoje položaje, na drugi strani. Egiptsko javno mnenje je po zaključku svetovne vojne začelo odločno postavljati nacionalne zahteve: umik britanskih čet iz Egipta, revizija anglo-egiptske pogodbe iz leta 1936, in ukinitve določ, ki niso v skladu z idejo popolne svobode in suverenosti ter združitve Egipta s Sudanom pod vladarja Faruka. Te zahteve prihajajo vsled narodno osvobodilnega gibanja do izraza na množičnih zborovanjih in demonstracijah, na katerih zahtevajo, da se britanske čete brezpogojno umaknejo. Opozicijska vafdiistična stranka je začela veliko kampanjo z zahtevo, da se takoj ustrezno nacionalnim težnjam, in je obtožila koalicijsko vlado Nokraši paše, da sestavi novo vlado.

Pisec članka zaključuje, da prinaša nov plet narodno osvobodilnega gibanja v Egiptu s sabo zahteve po umiku britanskih čet iz Egipta in po ukinitvi nekih določ iz anglo-egiptske pogodbe iz leta 1936, kakor tudi zahtevo po priključitvi Sudana. Ker je zastopnik Egipta imenovan za časnega člana varnostnega sveta, se Egipčani nadejajo, da bodo uspeli v svojih nacionalnih težnjah.

V Bombayju se nadaljujejo resni nemiri

Bombay, 24. febr. Reuter poroča, da prihajajo močne pomorske, letalske in suhozemske sile v Bombay, kjer so zasedli indijski mornarji 20 ladjah kraljevske indijske mornarice in kjer se po izjavi viceadmirala sir Johna Godtreeja, komandanta kraljevske indijske mornarice vstaja vedno bolj širi.

Ojačenja so poslali tudi v Karachi, kjer je kraljevska ladja »Hindustan«, ki je bila v indijskih rokah, streljala na vojaško policijo iz palčnih topov. Druga ojačenja zbira v Pooni, največjem vojaškem taborišču v bližini Bombaya. Po nekem poročilu agencije Reuter iz New Delhija je 300 mornarjev z ladje »Hindustan«, ki se je predala, sedaj v zaporu. IZbuge znašajo 6 mrtvih in 33 ranjenih. Ladja »Travancor« je izplula, ko so pričele operacije proti »Hindustanu«.

V Madrasu je pričelo stakviti 150 mornarjev na ladji »Adiara«. Korakali so po glavnih ulicah in križali: V stavko za pomoč Bombayju!

Vojaške oblasti v New Delhiju držijo pod strogim nadzorstvom 38 mornarjev z ladje »India«. Zaprli so jih, ker niso hoteli izvrševati svojih dolžnosti.

Stavkati je pričelo tudi 50 mehanikov indijske letalske transportne družbe in znak simpatij do stavkajočih mornarjev.

London, 24. febr. (Tass.) Položaj v Bombayju je izredno resen. Skupina prebivalcev je napadla skladišče žita in ga uničila. Po nekem poročilu je mnogo žrtev. Vojska in policija sta večkrat streljali. Življenje v Bombayju je zamrlo. Promet v mestu je ustavljen. Od danes letajo nad Bombayem angleška letala. Vstaja v mornarici se nadaljuje.

London, 25. febr. (Tass.) Ministrski predsednik Atlee je izjavil v spodnji zbornici, da so bili stavkajoči mornarji indijske kraljevske mornarice obvezni, da bo sprejeta samo brezpogojna kapitulacija. Atlee je dodal: V Bombayju in Kara-

diju so znatne sile. Tam je prišlo do spopadov med obalnimi četami in mornarji indijske mornarice z ene izmed indijskih ladjah, ki so bile zasidrane v luki. V najkrajšem času bodo prispele v Bombay ladje vojne mornarice, med njimi en rušilec. Atlee je poudaril, da je treba uvesti red. Na koncu je izjavil, da je bilo po podatkih z dne 21. februarja ranjenih 14 oseb.

London, 24. febr. Radio London poroča, da je prišlo večeraj v Bombayju po brezpogojni predaji indijskih stavkajočih mornarjev do velikih nemirov. Britanske čete in policija so večkrat streljali na množico, ki zahteva izpolnitve zahtev stavkajočih.

Urudno poročajo, da so izbruhnili v severnem delu Bombaya resni nemiri. Britanske čete streljajo na stavkajoče.

London, 24. febr. »Daily Workers« piše s naslovom »Indijska vstaja: Razlogi za sedanjo hujo vstajo so jasni. Indija si želi neodvisnosti in v raznih ponudbah britanske vlade ne vidi ničesar drugega kot celo vrsto brezobzirnih načrtov, ki imajo namen, ustvariti razdor med Indijci in nadaljevati imperialistično upravo.«

Stalin sprejel predsednika mongolske ljudske republike

Moskva, 25. febr. (Tass) Predsednik Sveta ljudskih komisarijev generalisim J. V. Stalin je 22. februarja sprejel predsednika vlade Mongolske ljudske republike Čojbalsana.

Sprejemu sta prisostvovala ljudski komisar za zunanje zadeve V. M. Molotov in veleposlanik Sovjetske zveze v Mongolski ljudski republik T. A. Ivanov.

VARČUJTE Z DRŽAVNO LJUDSKO LASTNINO!

Zadružni vestnik

Uspehi in bodoče naloge ljubljanske Nabavjalne in prodajne zadruga

V mestni posvetovalnici na magistratu je bila v soboto popoldne sestaja ljubljanske Nabavne in prodajne zadruga (Naproze), ki je bila ustanovljena lani v septembru. V kratkih mesecih svojega obstoja je ljubljanska Naproza uspešno prehodila pri organiziranju nabavno-prodajnega aparata na zadržno podlagi, ki je po kratki dobi obstoja pokazal zadovoljive rezultate. O teh rezultatih kakor tudi o nalogah, ki čakajo Naprozo v bližnji bodočnosti, so govorili na sobotni konferenci, ki jo je vodil predsednik dr. Milan Lemež. Poleg mnogih članov zadruga so se posvetovanju udeležili vsi člani upravnega, izvršnega in nadzornega odbora.

Konferenca je trajala polne štiri ure in je podala pregledno sliko dosedanjega dela in razvoja te velike pomembne nabavno-prodajne organizacije. Načelnik poročilo o dosedanjem delu izvršnega odbora in posameznih odelcev je podal predsednik dr. Lemež. Sklicujoč se na poročilo, ki je bilo obširno objavljeno v strokovnem glasilu »Nova zadruga«, je naglasil, da so bili pretekli meseci najbolj plodoviti v slovenskem zadržanstvu, ki je staro nad 70 let. Izvršeno delo, ki je bilo vsem nabavno-prodajnim zadrugam v Sloveniji za vzor, je pomenilo v našem zadržanstvu pravo prelomnico. Prej je bilo zadržništvo razcepjeno v nešteto majhnih in večjih zadrug brez povezave interesov. Naproza je zapustila stara zadržniška pota in je postala celica nabavno-razdelilnega aparata, ki ga sestavlja nova določa. Trg je prej obdelaval v celoti zasebna trgovina; na trg sta odločala predvsem zasebna iniciativa in zasebni interes trgovca. Potrošnik na trg ni imel ne vpliva, ne uspešne kontrole. Spekulaciji je bila s tem na široko odprta vrata. Stremiljenje Naproze je šlo in bo šlo za to, da bo v tem aparatu odločalo ljudstvo samo kot potrošnik, da bo ves aparat zgrajen za ljudsko korist in blaginjo. To more doseči le takšen aparat, ki je v rokah ljudi, ki so z omrežjem nabavnih in prodajnih zadrug.

Kako je Naproza doslej uspešna in kako so izgledi za bodočnost? Ob ustanovitvi je bila šibka, ker je bilo njeno omrežje razcepjeno. Doslej je s fuzijo nabavno-prodajnih zadrug ustvarila podlago za enotnost. Sledila je doba notranje konsolidacije. Uvedbi enotnega poslovanja in enotne preskrbe je sledilo naraščanje članstva, ki se je zlasti stopnjevalo po novem letu v zvezi z borbo proti spekulaciji. Članstvo je naraslo od 30.000 na 37.000 in se še vedno dviga; poslovalnic je nad 40, očitna je težnja k povečanju tega števila tako v središču mesta kakor tudi na periferiji.

Ce boče Naproza ustvariti res ljudsko razdelitev, ne bo zadoštalo, da v svojih poslovalnicah namesti kader trgovsko izobraženih ljudi, ki bi v njih sami odločali, temveč mora stremeti za to, da bo v njih odločalo članstvo, da bodo odločali potrošniki. Nameščenci poslovalnic naj bodo le njihovi strokovni svetovalci. Ker se je Naproza tudi dobro zavedala, je bila uspešno zaključena tudi kampanja izvolitve poslovnih odborov, ki so bili povezani v linijo enotnosti za interese ljudskih množic. Udeleževanje ljudi v gospodarskih ustanovah najtesneje povezuje tudi z našimi političnimi množičnimi organizacijami, naloga teh organizacij tudi reševanje vedno novih problemov.

Poročilo predsednika, ki so ga zbiravali sprejeti z odobravanjem, se sledilo poročilo nadzorstva, ki ga je podal tov. Hartman. To poročilo je potrdilo pozitivno poslovanje Naproze. Po kratki razpravi o poročilih, v katerih so člani iznesli svoje predloge, je bila uprava izpolnjena s članoma Alojzom Marokom in Jožom Potokarjem, nadzorstvo pa je bilo izpolnjeno s tov. Resnikom. Organizacijski odelci so po soglasni odobritvi preoblikovani in organizacijski odelci so bili združeni v vodstvom tov. Hojkarjeve, fizijski odelci pa v fizijsko-pravni pod vodstvom tov. dr. Rupnika. Nadalje so bili na seji potrjeni sklepi izvršnega

ga odbora. Od ustanovne skupščine je izvršni odbor sprejel 4803 nove člane (od novega leta dalje mesečno povprečno 1000). 16 članov, ki so zaradi preselitve odpovedali deleže, je izstopilo. Sprejet je bil sklep, da se takšnim članom olajša prehod v drugo zadrugo s prepisom deleža. Soglasno je bila sklenjena izključitev člana Goljarja iz št. Vida, a glede treh članov iz Vrhovcev, ki so bili zaradi njihovega razdiralnega dela predlagani za izključitev, pa bodo odločali člani na svojem množičnem sestanku. Prav tako soglasno je bil na predlog tov. dr. Rupnika sprejet poslovnik upravnega odbora (plenuma) in izvršnega odbora Naproze.

Poslovník upravnega in izvršnega odbora

Upravnemu odboru je pridržano sklepanje o zadolževanju Nabavne in prodajne zadruga v mejah pooblastila obnega zbora zadruga ter predpisovanje poslovnikov in pravilnikov za podrejene zadržne organe. Razen tega sklepa o vseh predmetih, ki niso po pravih zadrugah pridržani obnemu zboru ali niso po poslovniku odkazani v samostojno reševanje izvršnemu odboru in odelcem. Lahko pritegne nase tudi reševanje določenih predmetov, ki bi sicer po poslovniku spadali v samostojno področje izvršnega odbora ali odelcev. Upravni odbor, ki vodi in nadzira delovanje izvršnega odbora in odelcev, lahko razveljavi ali spremeni sklepe izvršnega odbora in odelcev.

Izvršni odbor zadruga rešuje samostojne predmete, ki niso v zvezi z rednim poslovanjem zadruga, odnošno jih ni odkazal odelcem zadruga, pa tudi predmete, ki spadajo v področje raznih odelcev, če se ti med seboj ne sporazumejo. Izvršni odbor vodi in nadzira delovanje odelcev in sklepa o njihovih predlogih. Lahko razveljavi ali spremeni sklepe, ki so jih napravili odelci v svojem samostojnem delokrogu. Odelce sme pooblastiti, da izvršujejo samostojno vse posle, ki so v zvezi z rednim poslovanjem zadruga. O sklepkih morajo načelniki odelcev poročati izvršnemu odboru.

Finančno poslovanje

Tov. Danilo Puc je zatem poročal o delu finančno-gospodarskega odelca, iz katerega posnemamo, da je Naproza ob ustanovitvi prevzela kot obratni kapital 2 milijona din. Odobreno ji je bilo zadolževanje do višine 10 milijonov, ki jih je v zvezi z nastalimi potrebami prekoračila za nadaljnje 4 milijone. Inkaso poslovalnic je znašal v 3 mesecih preteklega leta 26 milijonov, za januar pa skoro 12 milijonov. Povprečni dnevni inkaso znaša okrog 450.000 din. Zadruga ima v Ljubljani 7 hiš,

Ustroj in delovanje Vinarske zadruga v Mariboru

Pred vojno so imeli v mariborskem okrožju znaten del vinogradov v rokah Nemci, od katerih niso bili mnogi niti naši državljanji. Naš vinarci od teh ni mogli pričakovati, da bi pokazali razumevanje za njegove težave, saj se pri domačih lastnikih vinogradov in pri domačih oblasteh ni našel zaščite. Podobno je bilo pred vojno na vinskem trgu. Vsi večji vinski trgovci so bili Nemci, ki so gospodarili v vinski trgovini. Pomembnejših slovenskih vinskih trgovcev ni bilo. Kolikor je bil vinogradnik prisiljen delati s temi trgovci, je bil prepuščen popolnoma njihovim samovolji, saj so diktirali cene, kakor so hoteli. Njihovemu paševanju so se skušale upreti same zadruga, ki so pred vojno delovale v Ljutomeru, Gornji Radgoni, Ormožu, Ptujju in Mariboru. Vendar tudi te zadruga niso imele prave moči, ker jih protiljudska oblastva niso dovolj podporala.

Ljudska oblast je že v znatni meri odpravila te razmere, delno pa se njeni ukrepi še izjavljajo. Vinogradniki Nemcev so bili zaplenjeni in njih je prevzela začasno uprava narodne imovine, dokler se ne razdelijo v zvezi z agrarno reformo med naše vinarje oziroma njihove vinograd-

od katerih pa je bila največja na Masarykovi cesti ob eksploziji močno poškodovana. S fuzijo je bilo prevzetih nad 250 uslužbenecv, katerih plače znašajo skupaj s socialnimi dajatvami okrog 800.000 din mesečno. Popolne slike premoženjskega stanja zadruga iz tehničnih razlogov ni bilo mogoče podati. Predsednik dr. Lemež pa je naglasil, da morajo biti računski zadruga javni in odprti, ker sta ljudska oblast in ljudska zadruga istovetni in bi se sicer ob prikrižanju pravega stanja moglo reči, da bi goljufali sami sebe.

Iz poročila gradbenega odelca, ki ga je podal tov. Milan Udovč, je razvidno, da bo obnova zgradbe na Masarykovi cesti izvršena tako, da bo v njej nameščen poleg osrednjih pisarn tudi osrednje skladišče zadruga, ki bo preurejeno tako, da bo njegova zmogljivost 120 vagonov blaga.

Novo poslovnicke

V zvezi s poročilom organizacijsko-personalnega odelca, ki ga je podal tov. Belič, je bila odobrena otvoritev poslovalnic na Vrhovcih, v Vnanjih goricah, Lavercih, za Beži gradom, v Zg. Kašlju, Pod Rožnikom, v Kozeljih, na Stožicah, Jezicah, v Dravljah, na Dolenski cesti, v Mostah in na Brezovici, skupaj torej 13 poslovalnic, v prihodnjem mesecu pa bo otvorjenih nadaljnjih 8. Dosedanja poslovalnica v Bavarskem dvoru bo spremenjena v odelček za dobavljanje blaga raznim zavodom.

Nabava blaga

Iz poročila nabavnega odelca, ki ga je podal tov. Zalaznik, je razvidno, da je ta odelček nabavil lani za 32 milijonov din blaga, od januarja dalje pa za 23 milijonov. Od Navoda nabavi mesečno do 50 vagonov blaga. Dosežejo je že dosti redno dobavljanje racionalnega blaga, seveda pa mora odelček nabavljati blago tudi drugod in se v ta namen poslužuje svojih posebnih pooverjenikov. Vsake 14 dni sklicuje sestanke vseh poslovnih poslovalnic. Za glavnega poslovodjo zadruga je postavljen tov. Drago Avšič, na njegovo mesto pa je bil za načelnika nabavnega odelca določen tov. Zalaznik.

Glede načrta o izgradnji Naproze v I. polletju tekočega leta je bilo sklenjeno, da bosta ta načrt podrobno proučila posebna komisija in upravni odbor, nato bodo o njem razpravljali na množičnih člankih sestankih in šele potem bo sprejet. Soglasno je bilo odobreno, da se ustanovi načrta politično-gospodarska komisija, ki bo imela nalogo izdelati načrt politično-gospodarskega udeleževanja zadruga. Ustanovljeno bo tudi tajništvo poslovnih odborov z nalogo, da vzdržuje stalne zveze s poslovnimi odbori. Sprejet je bil predlog za sklicanje fizijskega obnega zbora in določitev dnevnega reda, čim bodo vse priprave gotove. Pooblastilo obnega zbora glede zadolžitve zadruga pa je bilo razširjeno za nadaljnjih 20 milijonov din.

niške zadruga. Nemških vinskih trgovcev ni več. Vinska trgovina prehaja z naglimi koraki v roke vinariskih zadrug. Iz proizvodnje in trgovine postopno izločata spekulacija in izkoriščanje. Počasi bodo vinariske zadruga s svojimi ukrepi prisilile tudi nadrobne prodajalce vina, da bodo prodajali res kakovostno pristno vino. Cena se bo ravnala po proizvajalnih stroških vinogradnika, potrošnik pa bo zaščiten tako glede kakovosti kakor cene.

Med vinariskimi zadrugami, ki delujejo v mariborskem okrožju, je tudi Vinska zadruga v Mariboru. Ta zadruga spada menda med najmlajše, čeprav je že pred vojno delovala v Mariboru Kletarske zadruga. Od te pa je skuzi okupacijsko dobo ostalo tako malo, da Vinsarske zadruga ne moremo smatrati za njeno naslednico. Zato je bila Vinsarska zadruga v Mariboru popolnoma na novo organizirana in postavljena na nove temelje. Ustanovni obni zbir je imela šele 16. septembra lani. Svoje pristore in del svojih kleti ima na Trgu Svobode, Trenutno šteje okoli 500 članov zadrugučnikov. Ker spadajo v njeno organizacijsko območje po bivši razdelitvi trije okrajji (oba mariborska in šentlenski),

Življenje in delo v Sovjetski zvezi

Velik napredek Estonije

Prvi povojni petletni načrt predvideva veliko zvišanje finančnih sredstev, investiranih v narodnem gospodarstvu Estonije. Leta 1946. bo industrijska proizvodnja za 43 odstotkov zvečala svoj obseg v primeri z letom 1942. Letos se bo tudi v velikem obsegu povečala posejana površina in večji bo tudi blagovni promet. Petletka za razvoj narodnega gospodarstva Estonije odpira široke perspektive za to deželo. Leta 1950. bodo investirana sredstva v estonski industriji potrjena v primeri z letom 1946 in bodo presežala za 70 odstotkov določeni načrt iz leta 1941. Posejane površine bo mnogo več kot pred vojno.

Odprti so univerzo v Užhorodu

V Užhorodu so prejšnji mesec odprli državno univerzo. Letos bo imela štiri fakultete: historično, filološko, biološko in medicinsko. Narodna vlada Zakarpatške Ukrajine je dala za univerzo eno najlepših

zgradb v mestu, zemljišče in vrtove za ustanovitev vzornega posvetiva in razsadnika. Znanstvene ustanove in univerze Ukrajinske SSR nudijo svoje pomoč tej novi prosvetni ustanovi. Akademija znanosti ZSSR dopolnjuje za univerzo knjižnico, ki ima že 50 tisoč knjig. Del teh knjig je že dospel v Užhorod. Profesorji in docenti z različnih ukrajinskih univerz bodo predavali na vseučilišču v Užhorodu. Na univerzo se je vpisalo 215 študentov. Večina od njih se je udeležila domovinske vojne kot prostovoljci Rdeče armade-partizani. Med njimi je tudi mnogo deklet.

Novo železniške postaje

Arhitekti »Ljensprojekt« delajo sedaj nove načrte za železniške postaje v državi. Izdelali so že načrt za postajo v Novgorodu. Načrt za postajo v Murmansku, ki je že tudi dokončan, se odkljuje po originalni zamisli. Načrt za železniško postajo v Murmansku je mišljen kot nedeljiva celota s pristaniščem. Nad železniško postajo bo tekla avtomobilska cesta, ki bo prekrizala postajni trg. Arhitekti so si zamislili lepo obliko za to postajo. Stavbe bodo

Oblast Tuimaza — ležišče nafte

Ljudski komisariat za industrijo nafte je začel graditi naftovod Tuimaza—Ufa v dolžini 200 km. Računajo, da oblast Tuimaza objublja največja ležišča nafte na ozemlju drugega Kavkaza. Meseca septembra 1944. so izvršali petletni načrt v najstarejših devonskih slojih v bližini Tuimaza. Kmalu so bile zgrajene naprave za črpanje nafte in sedaj se je proizvodnja nafte zvišala na tisoče ton prvotnih vrst nafte dnevno. Večje število vrelcev bo začelo letos dajati nafto.

zgradili iz naravnega kamna in okrasili z reliefi in z umetniško izdelanimi grbi Sovjetske zveze. Računajo, da bodo zgradili veličaste veže, dvorane, čakalnice, restavracije, sobe za počitek in dvorane za prireditve. Opremo bodo izdelali po posebnih risbah. Trge pred postajami bodo asphaltirali in okrasili s svetilkami. Arhitekti izdelujejo sedaj načrt za novo železniško postajo v Karagandi. V najkrajšem času bodo začeli delati načrte za novi železniški postaji v Petrozavodsku in Viborgu.

Pred trgovinskimi pogajanj z Anglijo

Z zemunskega letališča je v soboto odpotovala naša trgovinska delegacija na pogajanja za sklenitev trgovinskega sporazuma z Veliko Britanijo, ki bo v Londonu. Našo delegacijo vodi zvezni minister za zunanjo trgovino inž. Nikola Petrovič, njegov namestnik pa je Melentij Popovič, minister za trgovino in preskrbo Srbije. V delegaciji so še prvi viceguverner Narodne banke Lavoslav Dolinšek, načelnik bančno

Prva plinska turbina

Neovski tovarni za stroje, ki se imenuje po Leninu, so se začele pripraviti na izdelavo prve stabilne plinske turbine. Ta turbina v razliko od parnih nima priprave za kotle in dela na pogon nafte. Podobnih strojev niso izdelovali v Sovjetski zvezi. Prvo plinsko turbino take vrste so konstruirali inženirji nevske tovarne pod vodstvom glavnega konstrukterja tovariša Žerbina.

Barvasti bombaž

Strokovnjak za proizvodnjo bombaža Boris Stradal je prispel iz Uzbekistana v Moskvo in izročil ljudskemu komisariatu tehnične kulturno zanimivo zbirko novih vrst bombaža, ki jih izdelujejo iz barvnih vrst bombaža. Zbirka vsebuje dvajset vrst vlaknen sive in zelene barve. Barve vlaknen postopno prehajajo iz temnosive v svetlorumeno in rdečkasto barvo drugega in tretjega zvezo. Uspje poljedelko orodje, železnina, posoda.

Pred trgovinskimi pogajanj z Anglijo

Z zemunskega letališča je v soboto odpotovala naša trgovinska delegacija na pogajanja za sklenitev trgovinskega sporazuma z Veliko Britanijo, ki bo v Londonu. Našo delegacijo vodi zvezni minister za zunanjo trgovino inž. Nikola Petrovič, njegov namestnik pa je Melentij Popovič, minister za trgovino in preskrbo Srbije. V delegaciji so še prvi viceguverner Narodne banke Lavoslav Dolinšek, načelnik bančno

počinje. V kratkem bo v Mariboru velika vinska razstava, ki je sedaj skrbno pripravljajo. Razstava nam bo pokazala mnoge sadce dosega našega marljivega dela naših vinogradnikov in vinariskih zadrug.

Davčna obveznost zadrug

Po členu 69. novega jakona o neposrednih davkih, ki je stopil v veljavo 1. januarja t. l., ne veljajo nobene davčne oprostitve več. Za zavezanca, katerim se bo davek za leto 1945. odmeril po novem zakonu, velja razveljavljene oprostitve tudi za leto 1945. Ker se nanašajo določbe novega davčnega zakona tudi na vse zadruga in njihove zveze, so prenehale vse davčne oprostitve zadrug. Zato morajo tudi zadruga upoštevati roke, ki jih zakon predpisuje za davčne prijave. Po členu 38. novega davčnega zakona morajo pravne osebe, med katere spadajo tudi zadruga, vložiti prijavo v 60 dneh po zaključku poslovanja, torej do konca februarja. Po zakonu (7. člen) je vsako podajšanje predvidenih rokov izrecno zabranjeno. Ker še ni obrazil za davčne prijave, bodo zadruga predložile prijavo na navadnem papirju (pol pole). Zadruga, ki so že sestavile letni računski zaključek, predložijo ta letni zaključek, ne glede na to, ali je odobren od obnega zbora ali ne. Zadruga, ki pa še niso mogle sestaviti letnega računskega zaključka, ker še

niso objavljena dokončna navodila za izvedbo valorizacije in preknjženje v dinarje DFR v zvezi z zamenjavo denarja, naj to v svoji prijavi navedejo in naj pripravijo le splošne podatke. Prijave je vložiti do konca februarja pri finančnem oddelku okrožnega ljudskega odbora, bodisi neposredno ali pa po pošti s priporočenim dopisom. Na prijavo in priloge ni treba prilepiti kolkov. Zadruga, ki ne bi pravočasno vložile prijavo za leto 1945. bodo kaznovane po členu 58. zakona z denarno kaznjico 50 do 5000 dinarjev. Iste kazeni velja, če v prijavi ne navedejo razlogov, zakaj računskih zaključkov še ne morejo priložiti (valorizacija).

Naše gospodarstvo

Razpis tekmovanja komisij za odkup kmetijskih pridelkov

Osrednja odkupna komisija pri ministrstvu za trgovino in preskrbo vlade LRS razpisuje za čas od 1. do 15. marca t. l. mesečno tekmovanje odkupnih komisij v sledečih točkah:

1. Katera odkupna komisija bo izvedla kampanjo dolžnostnih odkupov po programu, ki je obvezen, toda v okviru pravičnega pojmovanja ljudske oblasti, se pravi, da je treba doseči čim uspešnejši odkup v okoliščinah pravega razumevanja.
2. Katera okrajna odkupna komisija bo najhitreje, predvsem pa do 15. marca, zbrala od osrednje odkupne komisije določene kontingente, ti jih je treba v okraju zbrati in odkupiti.
3. Koliko množičnih sestankov bo prirejenih v okrajih v zvezi s popularizacijo kampanje odkupov.
4. Kje bo doseženo najtesnejše sodelovanje antifašističnih organizacij z okrajnimi odkupnimi komisijami.
5. Katera okrajna odkupna komisija bo zbrala večje kontingente živil od onih, ki so ji bili določeni.
6. Katera okrajna odkupna komisija bo dosegla najboljšie uspehe glede kakovosti oddanih živil, zlasti pri žitu, krompirju in fižolu.
7. Kje bo zbranih odstotno največ masočb: a) v okviru predpisov uredbe o oddaji elanine in b) na podlagi proročljive oddaje.
8. Katera okrajna odkupna komisija bo vložila največ svojih sil in tudi dejansko doseglja zvišanje količin prodanega mleka.
9. Katera okrajna odkupna komisija bo dosegla najboljšie uspehe pri odkupu sena za potrebe vojske in zbrane količine najprej odpremila v določena skladišča.
10. Katera okrajna odkupna komisija bo porabila čim manj denarnih sredstev, a bo vendar aktivno in uspešno delovala na terenu.
11. Katera okrajna odkupna komisija bo sestavila najtočnejše končne rezultate in spiske po posameznih krajinskih odborih, da bo s tem omogočena pravična razdelitev v to svrhu predvidenih racionalnih industrijskih izdelkov (manufaktura, čevlji, usnje, poljedelko orodje, železnina, posoda).

osrednja komisija pri ministrstvu za trgovino in preskrbo vlade LRS razpisuje za čas od 1. do 15. marca t. l. mesečno tekmovanje odkupnih komisij v sledečih točkah:

12. Katera okrajna odkupna komisija bo pošiljala osrednji odkupni komisiji najbolj kratka, pregledna in stvarna poročila.

Komisijo za ugotovitev in ocenitev rezultatov sestavljajo: 2 člana osrednje odkupne komisije in po en zastopnik okrajnih ljudskih odborov.

Komisija bo ob upoštevanju vseh objektivnih okoliščin določila komisijo-zmagovalko ter ji podelila častni naslov: Udarniška odkupna komisija spomladanske odkupne kampanje v letu 1946.

ZATIRAJTE ČRNO BORZO!

Osrednja odkupna komisija pri ministrstvu za trgovino in preskrbo vlade LRS.

Odkupne komisije seljskega okrožja so napovedale tekmovanje ostalim okrožjem

Se pred razpisom osrednje odkupne komisije so odkupne komisije seljskega okrožja napovedale tekmovanje odkupnim komisijam mariborskega okrožja, katero okrožje bo do 28. februarja zbralo največji odstotek živil, predpisanih za odkup. Takoj za tem pa je celjsko okrožje poslalo poziv na tekmovanje odkupnim komisijam okrožja Ljubljana-okolica in Novo mesto, katero območje bo do 15. marca t. l. zbralo večji odstotek predpisane kontingenta za odkup.

Od uspešnega odkupa živil je največji meri odvisna naša prehrana v tekočem letu. S tem je postalo vprašanje čim večjega odkupa hkratu splošno ljudsko vprašanje. Zato niso poklicane samo pooblaščenke odkupne komisije, da svoje odgovorno delo v celoti izvedejo, temveč je poklicana s sodelovanjem vsa naša javnost. Medtem, ko so se ob ustanovitvi odkupnih komisij pojavljale gotove težkoče oportunističnega značaja, vidimo v poslednjem času naraščanje politične predanosti ter volje, pri čemer je prevzelo pobudo celjsko okrožje s svojimi napovedmi k tekmovanju. Prepričani smo, da se bodo vsa okrožja vključila v mesečno tekmovanje, pri čemer bodo upoštevala tudi tekmovalne točke, ki jih je postavila osrednja odkupna komisija pri ministrstvu za trgovino in preskrbo.

valutnega oddelka zveznega finančnega ministrstva Radomir Arandjelović, načelnik oddelka za trgovinske sporazume ministrstva za znanje zadeve Boško Gjorgjevič, načelnik komercialnega oddelka zveznega ministrstva za pomorstvo Miloš Nešić, direktor Narodne banke Miloš Sofrenović, jugoslovanski trgovski odposlanec v Londonu dr. Mirko Mirnolja in drugi.

Na letališču (te je od članov delegacije poslovil angleški veleposlanik v Beogradu g. Ralf Stevenson in spremstvu prvega tajnika veleposlanštva.

V razgovoru z dopisnikom TASS-a je Boris Stradal dejal:

Sivo in zeleno vakno smo dobili s križanjem dveh vrst belega bombaža. Na ta način smo dobili kakih dvajset drugih odtentov raznih barv. V preteklem letu smo proizvedli količina vlakna modre in rdečkaste barve. Ko se odprejo konec leta bombažne bilke, so naši nasadi v bližini Taškenta podobni cvetličnim vrtovom.

Tuji strokovnjaki, ki gojijo bombaž, trdijo, da ni mogoče pridobiti s križanjem dobrih hibridov; sovjetski strokovnjaki pa uporabljajo uspešno metodo križanja, kakor je to delali ruski botaniki Mičurin.

Barvane vrste bombaža ne zaoštrajo za najfinjšimi egipčskimi in ameriški vrstami, ponekod pa jih celo prekašajo v pogledu obiranja in tehniških lastnosti vlaknen. Odeleji jih izdelujejo iz barvnih bombažnih vlaknen, odkliuje trpežnost. Ne obledijo niti na soncu, niti po pranju. Gofite barvastega bombaža se vedno bolj širi v tem letu in zasejali bodo več kakor 1000 hektarjev v kolhozih in so-hozih Uzbekistana, saskmskayaobzavljo00aziTovumihdvm To odkritje bo kmalu povzročilo pravo revolucijo v proizvodnji in osvojitvi tekstilno industrijo dragega postopka pri barvanju.

KULTURNI PREGLED

Problemi ljudskega gledališča pri Slovanih

Predavanje P. Bogatyreva, prof. folklorne na moskovski univerzi

V ljubljanskem dramskem gledališču smo v sredo, 13. t. m. zvečer poslušali vodjo folklorne stolice moskovske univerze prof. Petra Bogatyreva. Njegovo predavanje je bilo preznanljivo, naravnost programatično, važno ne samo za narodopisca, ampak prav tako za režiserja, za igralca, za ljubitelja dramske umetnosti sploh, kakor tudi za literarnega ali kulturnega zgodovinarja.

Predavatelj ni mogel ustreči naši prošnji, da bi nam prepuštil v objavo rokopis, ker v Sofiji pripravljajo knjižno izdajo vseh predavanj članov sovjetske znanstvene delegacije. Zato bomo v sodečem podali glavna njegova izvajanja.

Slovensko gledališče je imelo velik vpliv na razvoj svetovnega gledališča. Ruske drame, opere in baleti so vplivali na mnoga gledališča v Evropi in Ameriki. Zelo znana po Evropi so dela poljskih dramaturgov-romantikov. Dalje v zgodovini gledališča sploh ni mogoče mimo Čehov Karla Čapka, Langra in drugih. Opere Smetane, Dvoržaka in Janáčeka so prodirle v repertoar evropskih in ameriških odrov. Precejšnji uspeh v Evropi so žele celo češke lutke.

Posebej pa je treba opozoriti na medsebojne vplive pri slovanskih gledališčih. Zgodovina ruskega gledališča nam pravi, kako velik je bil splošni vpliv poljskega gledališča na rusko. Še večji so bili kasneje vplivi ruskega gledališča na druga slovanska gledališča, tudi med južnimi Slovani. Razvoja češkega gledališča si ni mogoče predstavljati brez tega vpliva.

Češke ustvaritve so spet odigrale veliko vlogo pri južnih Slovanih. Z druge strani pa je predavatelj sam videl, kako so v Pragi navdušeno sprejemali jugoslovanske komade. Tako medsebojno dajanje in vračanje nas učí, da bo v korist vsem slovanskim gledališčem, nadaljevanje in poglobitev stike, navezane v preteklosti.

Zadnje čase opažamo, da se Evropa vedno bolj zanima za slovanska gledališča. Toda tu je treba poudariti, da sploh ni mogoče pravilno razumeti razvoja umetnega gledališča brez proučevanja ljudskega gledališča. Ljudsko gledališče se v mnogem bistveno razlikuje od sodobnega umetnega gledališča.

Prva značilnost ljudskega gledališča so pojavi kolektivnega ustvarjanja igralcev in gledalcev. Pri ruski ljudski komediji »Pahomuška« je zapisovalec ugotovil, da se vsi prisotni živo udeležujejo igranju, da občinstvo s svojim prišepetavanjem in podžiganjem deloma nadomešča režiserja, tako da gledalcev v navadnem pomenu besede niti ni. Komični igralci so sploh v zelo tesni zvezi z občinstvom. Kot primer predavatelj navaja izvirni prijem slovanskih igralcev, ki v karikaturo predstavljajo tega ali onega izmed prisotnih. Slične prijeme najdemo tudi v ruski ljudski satiri »Barin«. Opis te igre (N. Onuckov) je med najboljšimi v svetovni folklorni literaturi, ker je tako točen in podroben, da bi jo vsak režiser lahko postavil.

Druga značilnost ljudskega odra je ta, da gledalci ne hlajstajo za novostjo vsebine. Občinstvo prisotuje svojim tradicionalnim zimskim, božičnim, spomladanskim in raznim drugim igram z nenavadnim zanimanjem, čeprav jih zna že iz otroških let skoro na pamet. Čisto nasprotno pa povprečni obiskovalci sodobnega umetnega gledališča naravnost prosijo, da bi jim pred prestavo ne pripovedovali vsebine, ker hočejo uživati ob novosti in zapletljivi komedi. V tem pogledu je lahko primerjalno ljudsko gledališče gledališča z onimi redkimi ljubitelji umetnega odra, ki so že 20 ali 30-krat gledali Hamleta, tako da znajo na pamet vse samogovore in dvogovore, pomnijo celo, kako so igrali posamezne vloge razni znameniti igralci, — a kljub temu grede so tridesetprvič podoživljati »Hamleta«. Estetično doživljanje takega gledalca je sorodno tudi estetičnemu doživljanju igralca, ki pri vsakem nastopu znova preživlja svojo vlogo. Verjetno je isto doživljalo tudi srednjeveški gledalec, ki je z nezmanjšanim zanimanjem nešteto krat prisostvoval nemu in istemu misteriju, čeprav je poznal vsebino iz prejšnjih predstav in iz biblije. — Pri ljudskem gledališču dobro poznavanje vsebine omogoča gledalcu, da je tudi sam aktiven, da poje v zboru in nastopa skupaj z igralci. Poudarek torej ni na vsebini, ampak na formi, na izvedbi in obdelavi do podrobnosti.

Kar se tiče odra oz. prostora za predstavo in najavljanja pričrta dejanja, najdemo v slovanskem ljudskem gledališču mnogokaj originalnega. Ni potreba posebej poudarjati, da so zastor, kulise, dvignjeni »odere«, udarci na gong in slični umetni pomočki neznan. Ljudsko gledališče ima svoja posebna sredstva, nekaj katerih predavatelj navaja: Pri zemenjenju ruski igri »Barin« se v sobi pojavi igralec, maskiran kot konj; z bičem švrka prisotne, dokler se ne stisnejo v kote, po klopih in policah, tako da nastane prostor za igralca, ki zdaj vstopijo, narkar se predstava prične. Na Češkem je predavatelj videl žene, ki »pometajo« okoli sebe ali pa z metlico tolčejo prisotne po nogah, dokler se ne razmaknejo. Poseben prijem imajo bolgarski »survakiriji«, a razni prijemi slovanskih ljudskih gledališč niso še znani. Med dejanjem samim se scenični prostor lahko širi in krči, toda omenjena

uvodna sredstva ustvarijo v gledalčevih zavesti psihološko predstavo sceničnega prostora, ki traja do konca igre.

Ljudsko gledališče raznih slovanskih narodov se razlikuje od umetnega gledališča tudi po obliki dekoracije, po kostimih, načinu razsvetljave, itd.

Značilna lastnost slovanskega ljudskega gledališča je združevanje tragčnih in komičnih prizorov. Ta pojav je modernemu umetnemu gledališču razen silno redkih izjem tuj, toda srečamo ga celo pri takem klasiku kot je bil Shakespeare. Prizoru, ko Macbeth ubije kralja, sledi prizor vrtarstva, ki po današnjih estetskih pojmi moti tragedično trenutka. Ljudsko gledališče pa ljubi in pogosto uporablja rezke prehode s tragike na komiko, ki so tudi srednjeveškim igram domači.

Češki filolog Štšić je ugotovil, da sodobna drama temelji deloma na srednjeveški religiozni igri, deloma pa na sceni starogrških Aten. Nižje antične dramatske oblike, kot farse, mimi, itd., so neposredno vplivale na srednjeveško dramo. Italijanski »rinascimento« pa je obudil v življenje antično dramo, in od tedaj se srednjeveški in antični element stalno borita med seboj. Ta borba je gonila sila v razvoju sodobne evropske drame, kjer je dejansko bolj vidni antični umetniški vpliv. Vsekar je »današnja drama rezultat večkratnih zmag, porazov in kompromisov v borbi z antično dramo« (Štšić).

To pa nikakor ne velja za ljudsko gledališče, kjer še vedno prevladujejo zakoni srednjeveških iger. (O tem je predavatelj zbral mnogo dokaznega gradiva v knjigi »Lidové divadlo české a slovenské«, na katero se večkrat sklicuje.)

Pri proučevanju ljudskega gledališča je treba stalno računati s tem, da je zraslo na čisto drugačni kulturni podlagi kakor naše umetno gledališče. Zato bi bilo skrajno nepravilno, bližati se mu z našimi estetskimi merili. To bi imelo za posledico, da bi se sploh ne mogli orientirati med ljudskimi dramskimi stvaritvami, poleg tega pa bi bili nesposobni, poiskati to, kar nam dragoce, eno lahko nudi proučevanje ljudskega gledališča kot izvirnega gledališča.

Analiza ljudskih gledaliških predstav posemznih slovanskih narodov nam lahko prinese marsikaj zanimivega za rešitev splošnih gledaliških problemov, kot so: vprašanje o kolektivnem ustvarjanju igralca in gledalca, o obliki gledališkega prostora, o vlozi režiserja, o tem, kakšen naj bi bil kostim, itd. To so vse zanimiva, a doslej neresena vprašanja. V ljudskem gledališču se ti problemi postavljajo zelo ostro in resno; v nekaterih slučajih je ljudsko gledališče, po predavateljevemu mnenju, bližje, kakor pa umetno gledališče rešitvi teh starih a še dandanes aktualnih problemov.

Važna naloga slovanskih folkloristov in gledaliških teoretikov bi bila, pozorno proučiti vse oblike ljudskih iger. Na žalost je treba priznati, da se je na tem tako obširnem področju storilo zelo malo, in, kar je še hušje, da so bile zanemarjene zlasti one oblike, ki so danes že umrle ali pa naglo izumirajo. Potrebno je podzvzeti odločne ukrepe ter takoj zapiskati in proučiti predstave, ki še obstojajo pri raznih slovanskih narodih.

V Rusiji se temu delu posveča velika pozornost. Folkloristi Gerngros pripravljajo za tisk antologijo ljudskih iger. Predavatelj učenka V. Krupjanskaja je nedavno branila kandidatsko disertacijo o ljudski igri »Lodkaz«. Predavatelj sam se je mnogo bavil z ljudskim odrom pri Čehih in Slovaki. Med Slovenci se je lotil tega gradiva Kotnik.

Predavatelj se zavzema za to, da bi se prenesle tudi na raziskovanje slovanskih ljudskih iger metode, ki so jih ruski znanstveniki že s pridom uporabljali pri raziskovanju raznih folklornih vrst, zlasti bylin in pravljic. Na posamezne variante bylin in pravljic je ruska folkloristika pričela gledati kot na samostojne umetniške stvaritve. Prav tako bo treba vsako inačico ene in iste drame smatrati kot samostojno dramaturško delo. Tozadevna analiza brez dvoma znaten doprinos k razumevanju velike ustvarjalne sile, ki se skriva za posameznimi inačicami slovanskih ljudskih dram.

Vsak ruski folklorist se danes čuti dolžnega poleg raziskovanja teksta kake pravljice osvetliti tudi pripovedovalca kakor avtorja pravljice. Ruski folkloristi so se naučili dobro ločiti one značilne poteze, ki jih ljudski pripovedovalci in pevci vtisnejo pri svojem podajanju pravljicam in bylinam. Le pri ljudskem gledališču vemo še prav malo ali nič o posameznih avtorjih, režiserjih in igralcih, kar bo treba vsekakor popraviti. Funkcionalno-strukturalno metodo, s katero je predavatelj raziskoval ljudske noše na Moravskem ter narodne pesmi in pripovedke v zapadni Ukrajini, — pri čemer je skušal opredeliti raznovrstne funkcije folklornih pojavov, ustanoviti hierarhijo in strukturalno zvezo funkcij ter neki zakon, ki uravnava prehajanje funkcij med folklorinimi vrstami, — bi bilo dobro uporabiti tudi pri proučevanju slovanskih ljudskih iger. Predavatelj je to storil v knjigi »O češkem in slovanskem ljudskem gledališču« in veruje, da bo podobna obdelava istega predmeta pri zapadnih, južnih in vzhodnih Slovanih rodila bogate sadove. Zapisovalci ljudskih iger morajo seveda posvečati

pažno tudi izvenestetskim funkcijam, kot so recimo religiozne, magične, nacionalne, socialne in druge navadno zelo močne funkcije. Funkcionalna metoda nam bo n.p. pri ljudskih običajih, kjer je brez dvoma mnogo dramatskih prvin, pomagala izključevati one običaje, ki nimajo izrazito gledališke funkcije, čeprav so po zunanji obliki zelo blizu gledališkemu dejanju.

Ruska folkloristika je v zadnjih časih posvečala precejšnjo pozornost tudi ljudski knjižni ustorjalnem procesu ljudskih pripovedovalcev in pevcev. Dela Azadovskega (vodja folklorne stolice na leningrajski univerzi) in drugih so odkrila velik vpliv knjižnega ustvarjanja na ustno ustvarjanje. Tudi v ljudskem gledališču je večkrat prišlo do predelav literarnih proizvodov in do postopne »folklorizacije«, kar pa je še malo raziskano. Kot posebna naloga stoji pred slovanskimi folkloristi rešitev vprašanja vpliva šole na ljudsko gledališče. Mnoge ljudske predstave (češke, slovaške, poljske, ukrajinske, beloruske božične igrice ali otroške predstave na Gregorjevo) so izšle iz šole. A čim so se razšle po kmečkih naseljih, so se te šolske igre »folklorizirale«, t. j. menjen je bil tekst in način podajanja, prevzele so nove poteze, kakršnih prej niso imele. Do gajalo se je, da so učitelji spet popravliali te folklorizirane drame, tako da je na nje legla nova plast šolskega vpliva, a nato so spet šle med ljudstvo, da bi se ponovno folklorizirale. Tudi drame, ki so iz mest zašle na vas, so se spreminjale ter se vse bolj bližale folkloru in oddaljevale od literarne, gledališke tradicije. Razvoj nekaterih takih dram je šel kakor v krivulji, ki se je zdaj bližala k folkloru zdaj k literarni mestni tradiciji.

Dozdaj so ljudsko gledališče po krivici zapostavljali. Predavatelj opozarja, da ni važno mehanično ugotoviti, da se snov neke igre nahaja že tam in tam, da je knjižnega izvora, da temelji na tej in tej jezuitički obdelavi, da je morda celo izposojena pri drugem narodu, itd. Polpolna nepravilno bi bilo na podlagi takih in podobnih ugotovitev ljudsko gledališče podcenjevati ali zavracati. Molière in Shakespeare kaj takega ne bi nikoli storila: koliko nam neznanih virov — srednjeveških in ljudskih iger — sta s pridom uporabila, in kljub temu živita in bosta večno živela! Pri delih ljudskega gledališča glejmo raje, kakšna je predelava, proučujemo razne formalne prijeme, pri čemer bomo lahko izsledili veliko originalnih in celo umetniških potez.

Predavatelj je bil priča, kako je avantgardni češki režiser Burian postavil na oder nekaj ljudskih komadov. Občinstvo jih je sprejelo z nenavadnim navdušenjem, kar je novo potrdilo, da posamezne slovanske igre hranijo v sebi visoko umetniško vrednost.

Slovani imamo predragoocene folklorne zaklade. Ponošno lahko rečemo, da smo med evropskimi narodi edino južni in vzhodni Slovani ohranili junaški ep. Slovanska narodna lirika je izredno bogata in povsod visoko cenjena. Enako važno in bogato dedščino imamo po predavateljevemu mišljenju v ljudskem gledališču, katerega pa ne smemo proučevati odtrgano, vsak narod zase, ampak vezano. Zdaj je končno napočil pravi čas, da pristopimo k primerjalnemu študiju že znanih, a tudi novih tekstov, ki še čakajo zapisovalcev. To proučevanje nam ne bo samo pomagalo cele vrste splošnih folklornih problemov, pač pa bo tudi konkretno podprlo ustvarjalno delo slovanskih dramaturgov, režiserjev in igralcev.

M. M.

Novi učbeniki

Pri Državnih založbi Slovenije, Ljubljana, Slomškova 12 so pravkar izšli naslednji učbeniki, ki jih je odobril minister za prosveto vlade LRS.

- 1.) Ruska vadnica za nižjo stopnjo I. Sestavili: E. Bežal, N. F. Preobraženski, J. Preželj, F. Safar, V. Tomičnik. Cena 40 din. Knjiga je namenjena začetnikom.
- 2.) Prvi korak — Prvi šag, sestavljen univerzitetni lektor dr. Nikolaj Preobraženski. Obstojta iz dveh delov: Ruski učbenik 320 strani in slovar 128 strani, za pouk v višjih razredih srednjih šol in za samouke. Cena 85 din.
- 3.) Angleška vadnica. I. Stopnja. Sestavili: A. Zgar, S. Pestotnik, E. Skavlic. Cena 55 din.

Nove publikacije založbe „Mladinska knjiga“

Pionir, 1945.46, št. 4. Izdaja »Mladinske knjige«, osek G1, odboja ZMS v Ljubljani, urejuje in odgovarja uredniški odbor. — Iz vsebine: Matiček, mlad, povest v nadaljevanju; Branko Čopić, Povest stare puške; Sergej Vošnjak, Zgodba o Cigotu in njegovi ljubezni; Bogomir Magajna, Pravljica o Marjuški; Tone Seliskar, Maščevalec; Edo Deržaj, Seneni obkladi; Viljem Kunst, Kdo je izumil plug; Oskar Hudales, Obletnice v januarju; Raznotere zanimivosti; Kotiček pionirjev; Kristi na Brenkova, Drage igralke in igralci — pionirji! Pesmi Petra Levca, Zorana Hudalesa, S. Vošnjaka, Marka Golarja, Zdravka Ocvirka. Ilustracije Doreta Klemenčiča, Vito Globčnika, Iva Subica, Zlate Kunst.

Cieban, leto I. št. 4. 1945.46. Izdaja »Mladinska knjiga«, urejuje in odgovarja uredniški odbor. Iz vsebine: Dva velika; Zmaj Zlo; Josip

Storili bomo vse za čimboljše življenje delovnega ljudstva

Delavci in nameščenci sindikalne podružnice v kemični tovarni celuloze v Vidmu pri Krškem so pravilno razumeli volitve delavskih zaupnikov. Dobro so pretehtali slehernega kandidata, ali je vreden njihovega zaupanja. Tovarniški delovni prostor je bil ob volitvah delavskih zaupnikov okrašen z zelenjem, zastavami in plakami Stalina in Tita. Maršalu Titu je bila poslana daljša resolucija z objubo:

»Kazemeli smo Vaš poziv k prvomajskemu tekmovanju. Prisegamo, da bo delo v naši tovarni dokaz, da sledimo Vašemu pozivu in da bomo storili vse za čimboljše življenje delovnega ljudstva.«

Podobne resolucije so bile poslane predsedniku NVS tov. Borisu Kidriču in enini trtu tov. Leskošku. Te obljube bomo vedno izpolnili. Dogovorilo se je naslednji sklep za prvomajsko tekmovanje: en osemurni delovni dan za tovarno; nameščenci v pisarnah bodo razžagali 10 vagonov hlovod na metrsko dolžino; izkupiček med petih delovnih ur pošljemo Komunistični partiji Slovenije; med dve delovni uri prispevamo za obnovo Doma ljudske prosvete v Vidmu; mizarji, ključavničarji, kovači in električarji bodo pet nedelj po uro poravnali poljedelsko orodje okoliskim revnim kmetom, ki so bili izseljeni; čisti dohodek igre, ki jo priredimo, pošljemo eni izmed naj-

bolj pogošenih vasi; organizirali bomo še več političnih sestankov. V 14 dneh smo zasluček dveh delovnih ur, 2906 din, poslali Titovskemu skladu »Ljudske pravice«. Enako vsoto pošljemo porušni vasi Mošnjam na Gorenjskem. Zasluge ene delovne ure smo darovali nekemu našemu tovarišu, kateremu je okupator popolnoma uničil gospodarstvo. Storili bi še več, ko bi sami ne bili tišči, katerim je okupator prizadejal največ hudega. Več kot tri leta smo bili izseljeni, naše gospodarstvo so uničevali in deloma tudi uničili tujci. V svobodni domovini delamo vse drugače kakor prejšnje čase, po različnih in vedno prispevamo na razne načine k razvoju našega podjetja, ki je sedaj res naša last. Izvrstno se je obnesla naprava, ki smo jo po nasvetu tov. Karla Pribožiča montirali na motorni ročni žagi. S pomočjo te merilne naprave lahko pri dveh motornih žagah pogršimo dva tovarišča, ki smo jih poslali na druga delovna mesta, da tam koristita podjetju, podjetje pa si na ta način prihrani mesечно po 5000 din. Na našem sestanku smo izrekli priznanje tovarišem Gromovšču, Božičniku in drugim, ki so z gledanim delom izgotovili v 20 urah verigo za neki stroj. Na koncu sestanka smo zapeli himno »Hej Slovani« in se razšli s pogljobno vero v našo delovno zmagobu.

KOVINARIJI ZA KOMUNISTIČNO PARTIJO

Podružnica ESZDN kovinarjev v Šiški je priredila ob zaključku volitev delavskih zaupnikov lepo proslavo. Uvod te proslave je bil zbor vseh članov na trgu v Šiški, odkoder smo krenili s transparenti in zastavami do bivše Vodnikove dvorane. V skoraj premejni dvorani je bila proslava. Pevske točke, referat, deklaracije in prizor, vse je bilo podano v hvalečnosti posebno Komunistični partiji, ki nam je omogočila s svojo borbo končno svobodno izvolitev svojih delavskih zaupnikov. Delavstvo in nameščinstvo je sklenilo, da bo delalo vsak teden eno uro za Komunistično partijo. S petjem himne »Hej Slovani« se je lepa proslava zaključila.

SINDIKALISTI NA OBISKU PRI INVALIDIH

Kulturna skupina sindikalne podružnice pri Elektrotehnični sekciji diž, železnice in Ljubljani je preteklo soboto priredila invalidom v domu v Trnovem kulturno-zabavni večer. V okrašen dvorani so invalidi pozorno sledili pestremu sporedu. Nastopili je moški pevski zbor, kvintet in tercet ter solistinja tov. Cvetka Igral je orkester in spremljal petje. Dramski osek je nastopil s tremi skeči in recitacijo. Prireditelji so morali več točk ponoviti. Ob zaključku sporeda se je tov. komisar vsem sodelujočim toplotno zahvalil in jih povabil, naj še pridejo s pesnjico in glasbo, ki sta v veliko razvedrilo invalidom. Sindikalisti so obdarili invalide s cigaretami in s pivom. Tak obisk delavske kulturne skupine je izraz najgloblje hvalečnosti in priznanja tovarišem invalidom za njihove žrtve pri ustvaritvi naše svobodne domovine.

GORENJA VAS OTROŠKEMU ZAVETIŠČU V LJUBLJANI

AFŽ iz Gorenje vasi pri Logatcu je zapisela v svoj tekmovalni spored tudi točko: pomoč otroškemu zavetišču ljubljanske mešne četrti Vič. Preteklo nedeljo je prišlo 5 odbornikov s sekretariko v zavetišče na Viču. Bile so težko obložene. Članice AFŽ iz Gorenje vasi so spekle 630 kosov mlečnega peciva, zbrale 23 jajc in 500 din gotovine, kar so oddale zavetišču. Otroci so sprejeli pecivo, kuhinja jajca, uprava pa denar.

DELOVNA NEDELJA NA GALJEVCI

24. t. m. smo imeli na našem terenu delovno nedeljo. Že pred 8. uro zjutraj se je na bivšem sokolskem telovadišču zbralo lepo število prostovoljnih delavcev. S krampi, lopatami, vrsto voz in s pesnjico so se odpravili na delo. Vozniki in njih pomočniki so odhiteli v Mestno planino, kjer so pridno nalagali les in ga vozili na biveše igrišče Korotuna, kjer jih je že čakala druga skupina, ki je hotela razkladati in trošiti les, da bo čim prej urejeno in pripravljeno igrišče za skorajšen nastop naših mladincev, ki so na sedmem hribu marljivo zasipavali streške järke. Odborniki štirih uličnih odborov so že dopolne napisali in razdelili po stanovanjih vse živilske karte za marec. Tudi knjižnico smo urejevali. Bo pa treba še nekaj delovnih dni, da bomo lahko začeli z izposojanjem knjig.

Ribičič, Tinče in Binče; J. Bodulov, Mišička in Mucke; Hinko Wilfan, Volkovi; Zoran Hudales, Pogovor za peko; Pesmi: Utva, Manko Golar, Tone Ljubič, Zoran Hudales, Marija Plemlj. Ilustracije: Beranek, Bazelj, T. Kralj, M. Lebez, B. Jurkovič, I. Subic, Z. Kunst.

A. S. Jakovljevič, Zgodbe iz mojega življenja. Založba »Mladinska knjiga«. Prevedla Vida Meteln. Ljubljana 1946.

Anton Ingolič, Mladi aktivisti. Mladinska igra v treh dejanjih. Izdala »Mladinska knjiga«. Mladi oder II. zvešek. Ljubljana 1946.

Boris Gorbatov, Mladost očevov. (Godi se med državljansko vojno 1918-19 v manjšem mestu na jugu Rusije.) Prevedla Vera Bončić. Izdala »Mladinska knjiga«. Mladi oder III. zvešek. Ljubljana 1946.

Najbolj pridne so bile članice AFŽ.

Iz kupa starih krp so ustvarjale punčke, pajace, pšičke, medvedke in druge igrače za otroška zavetišča. Da so čas koristneje izrabile, jim je tovarišica med delom čitala iz knjige »Priroda in ljudje«. Veseleje do dela pa so potrdile s partijskimi pesmimi. Sklenile so, da bodo pomagale tudi sanitarnemu oddelku naše vojske s tem, da bodo prale in se na ta način skušale odolžiti za vse, kar je vojska za nas storila.

POTUJOČI KINO V MARIBORSKEM OKROŽJU

Mariborski okrožni odbor je organiziral potujoči kino, da bi tako nudil najširšem množicam podeljenja kulturne, dokumentarne, poučne in zabavne filme. Potujoči kino je opremljen z moderno zvočno aparaturo za normalne filme, ki jo lahko prevaža iz kraja v kraj avto. Trenutno je aparatura usposobljena za predvajanje filmov samo v krajih, kjer imajo izmeničen tok, v doglednem času pa bo aparaturo priklopljen še poseben agregat, tako da bo mogoče predvajati filme v vsaki vasi.

Potujoči kino ostane v vsaki vasi po en dan, razen v večjih krajih, kjer ostane po dva dni. Dnevno sta po dve predstavi za odrasle in ena za šolsko mladino. Pred predvajanjem podajajo aktivisti ljudstvu kratko vsebino filma. Potujoči kino mariborskega okrožja je začel potovati 27. januarja in ima sedaj na programu ruski žurnal, taborišče Osviečazim in kulturni film »Albanija«.

Prebivalstvo je potujoči kino sprejelo z največjim navdušenjem. Po občini prihajajo po več ur daleč, da si lahko ogledajo predstave. Zaenkrat pa je mogoče obiskati vsak kraj le vsakih 40 dni.

IZ DRŽAVNE VINARSKE IN SADJARSKE SOLE V MARIBORU

Naše delavstvo in nameščinstvo je organizirano v poljedelski sindikalni podružnici in je izvolilo štiri zaupnike in prav toliko namestnikov. Ker je delavstvo enotno, smo imeli samo eno kandidatno listo. Naši novi zastopniki bodo zastopali naše koristi tako, da bo to v interesu naše stroke in vsega ljudstva.

MARIBORSKE ŽENE ZA 8. MAREC

Žene mariborskega okrožja bodo na slovesen način praznovale mednarodni ženski praznik 8. marec. O veliki aktivnosti v pripravah na ta praznik pričajo rezultati, ki jih je dosegla v prvih dveh mesecih tega leta antifašistična ženska organizacija v Mariboru. Žene so zbrale 45.072 din za invalide, 24.000 din za ostale in eno milijardino za ranjence. Poleg tega so zbrale tudi večje količine živil in perila.

REDEČI KRIZ V RUŠAH

bo pričel s 1. marecem pod vodstvom krajevnega zdravnika dr. Zorca enomesečni samarijanski tečaj s teoretičnim in praktičnim predavanjem dvakrat tedensko. Po možnosti se bo predvajal poučen film. Vabimo vse, ki hočejo služiti skupnemu delu za obnovo, da se tečaja udeležijo. Nekaj ur bo posvečeno ženam, ker bodo predavanja o prehrani in negi dojenčkov in higieni nosečih žena. Priporočamo da se udeležijo vsaj tega dela tečaja čim več žene.

PISMO IZ KOGA

Te dni je poteklo devet mesecev, kar so se naši ljudje vrnili iz Meddjemurja, kamor so se zatekli pred fronto. Od prejšnje vasi na robu Slovenskih gorc so ostale le ruševine in pogorišča, v sadovnjakih so naši ljudje prestreljeno drevje in lijske granat. Tudi njive, travniki, vinogradi in gozdovi so bili poškodovani. Toda ljudje se niso ustrašili. Zabili so popravljati, kar se je dalo. Uredili so si iz ostankov lesa, zabojev od granat itd. zasilna stanovanja. Velike težave so imeli zaradi pomanjkanja materiala, ki ga v prvih mesecih ni bilo mogoče dobiti. Začeli so z delom na polju. Morali so zasuti lijske po travnikih in nji-

vah, povsod je bilo treba prijeti za delo. A kaj kmalu se je pokazal nov sovražnik — mine. Po njivah, po travnikih, povsod so prežale na žrtve. V naši občini smo zaradi min imeli sedem žrtev.

Začeli smo se boriti tudi proti minam. Vse je pristopilo k delu. Po polnoma neuki ljudje, ki prej niso videli min, so jih izkopalni in dvigali, tako da danes ni nobenega minskega polja.

Zadali smo si še druge naloge. Zgraditi moramo nekaj javnih pšolij: šolo, hranilnico, cerkev, prosvetni odbor pa ima v načrtu zgraditi »Dom kulture«.

Naša mladina je imela dve pridiviti; ker sami nimamo primernih prostorov, je gostovala v Srečišču in Stanetincih. Izkupiček smo oddali okrajnemu odboru in Ljutomer, da nam preskrbi knjige za novo knjižnico, saj nam je staro knjižnico »Lipe«, ki je štela 850 knjig, razjedal okupator.

Tudi masovne sestanke imamo; takrat se ljudje medsebojno posvetujejo, kako bodo delali v naprej, da bodo čim prej zacelili rane in obnovili čas ter si z tem zagotovili boljšo bodočnost v federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Plohl Maks.

OTVORITEV LJUDSKE UNIVERZE V KAMNIKU

V torek, 12. februarja je bila v kino-dvorani otvortev Ljudske univerze. Predaval je urednik »Ljudske pravice« tov. Bojan Štih »O poljučinu in svetlu«. Po predavanju se je razvila živahna razprava.

DELAVSKA IGRA V SLOVENSKEM GRADCU

Preteklo soboto in nedeljo smo na slovenjegraškem odru igrali igro »Zlote svobode«. Napisal jo je delavec France Pevce iz Gradčič pri Slovenskogradcu, ki je s tem dokazal, da se sposobno delavec danes ne uveljavlja samo s telesnim delom, marveč tudi s peresom. Tov. Pevce je v svoji igri zajel življenje, tpljenje in junaštvo naših zavednih sinov, ki so s smehom odhajali v partizanske oddelke. V petih dejanjih je s preprosto domačo besedo pokazal, kaj sta morala kmečki fant in delavec v narodno osvobodilni borbi premagati. Predstava je bila ena izmed tistih, ki z živo restičnostjo zapuste v gledalca močan vtis. In to je bilo pri nas še prvo posebno, ker so se dogodki na odru razvijali tako, kakor je res bilo v naših krajih. Igra so uprizorili delavci tovarne kos v Slovenskogradcu.

Marija Fele

POSTOJSKA MLADINA SE PRIPRAVLJA NA ZLET

V Postojni je bila konference mladine IV. četrti. Na tej konferenci se je mladina obvezala, da bo po vseh okoliščinah vseh organizirani večerne strokovne tečaje, na katere bo pritegnila vso mladino. Postojni bodo nove in olepšali že obstoječe mladinske domove. Vsi mladinci in mladinke se bodo vedno in marljivo učili telesnih vaj, s katerimi bodo lahko nastopili na I. fizikurnem zletu, ki bo 1. maja v Trstu

IZ ROBA NA DOLENJSKEM

Naš prosvetni dom je v vojni zorel, zato smo napravili zasilen odhod v šoli. Tu je šolska mladina z ZMS priredila 8. t. m. Prešernovo pšolavo, pri kateri so prvič po dolgem času spet pela otroška grla na odru. Kako imenito se jim je zdelo, ko so jih gledale in poslušale njihove mamice! Spored je bil prav počen in vseč je bila ljudem proslava, ki jo je tako sprotno in prikolpno pripravila naša mladina.

PREŠERNOVA PROSLAVA V PLIBERKU

V nedeljo je bila v Plibeku proslava obletnice Prešernove smrti. Prireditelj, katere se je udeležilo nad 1500 ljudi iz Podjunske doline, je pričel tov. Lovro Potočnik s pozdravnim nagovorom, spominjajoč se pri tem vseh žrtev, ki so padle za osvoboditev koroških Slovencev. Obenem se je zahvalil krajevni zavetiščni občini, da je pripomogla k prvi večji slovenski prireditvi po umičanju nacifa

Obvestilo invalidom osvobodilne vojne

Da bi čim hitreje in pravilneje po-
 mašilo delo na področju skrbstva in-
 invalidov iz osvobodilne vojne, ni za-
 mendo samo prizadevanje ljudskih
 oblasti in funkcionarjev naše Armije,
 temveč je nujno, da invalidi tudi sa-
 moinici sodelujejo pri tem delu, da bi
 čim hitreje postali delni in dali kar naj-
 boljša rezultata. Zato opozarjamo in-
 valide na sledeče:

1. Vsi oni invalidi, ki se doslej še
 niso javili na pregled pri nižjih in-
 validskih komisijah, naj to nemudo-
 ma storijo, ker je to v interesu invali-
 dnov samih, kakor tudi organov, ki
 jim je poverjena ta naloga. Formulir
 za prijavo na te komisije lahko
 dobijo pri invalidskih odsekih, tam
 pa jim bomo podali potrebna
 navodila in pri vseh narodnih od-
 delkih.
2. Dokazi: Invalidi, ki si doslej ni-
 so nabavili dokazov pri svojih edin-
 icah ali vojni-političnih funkcionar-
 jih, da so postali invalidi v osvobo-
 dilni vojni, naj to takoj storijo in te
 dokaze pošljejo ali osebno izročijo
 invalidskemu odseku, na čigar terito-
 riju so invalidi nahajali. Vsakemu in-
 validu — v kolikor je njegova edin-
 ica — lahko da potrdilo o odno-
 sih invalidne funkcije, ki ga pozna
 in čigar edini je bil takrat, ko je
 bil ranjen.
3. Vzemi s tem so dobile vse edine
 potrebne navodila, kako morajo po-
 stopiti, kakor tudi obzave za izdajajo-
 tih dokazov. Glede omenjenega
 pa so invalidi javili pri pristojnih
 uradih.
3. Denarna pomoč: Vsak invalid
 prejema svoji fizični nesposobnosti
 primerno pomoč. Odlok o dodelitvi
 pomoči se mu izda, kakor hitro do-
 stavi invalidskemu odseku dokaze, da
 je postal nesposoben za časa opravl-
 janja svoje vojaške dolžnosti v NOV
 in POJ, odnočno v JA, ali pa po nji-
 govemu nalogu (kot vodič, nosilec ra-
 njene, prevoznik hrane, obvešče-
 valec itd.).
- Ako se invalid prečeli na teritorij
 nekakega drugega invalidskega odseka,
 se mora takoj javiti na tem novem
 odseku, kamor se je preselil, obsemu-
 noma mora zahtevati svoje dokumente
 invalidskega odseka, pod katerega
 se prej spadal, da bi ni ta novi od-
 sek podlagi teh dokumentov dalje
 plačeval denarno pomoč.
4. Zaposlitev: Invalidi, ki želi do-
 lžno državno ali privatno službo, mo-
 gajo vložiti prošnjo pri invalidskem od-
 seku, katere se nahaja ter v prošnji
 navesti: leto in kraj rojstva, število
 družinskih članov, ki jih vzdržuje, v
 katerem gmotnem stanju se nahaja, —
 kakšno šolo ali obrti je pred dokon-
 čano — kdaj in kje, — kateri del te-
 mene je nesposobljen in kolikšen je
 procent njegove nesposobnosti, —
 kdaj in na kakšen način je vstopil v
 JA (prostovoljno, ujet, mobiliziran),
 v katerih edinicah je doslej bil in
 katere poste je vršil, kakor tudi kje
 se nahajal za časa vojne, a pred
 vstopom v JA, — kakšno službo želi
 ali kje, ter svoj točen naslov. — Te
 prošnje so prate taksi!
- Isto velja tudi za invalide, ki žele
 vključiti tečaj ali šolo, samo s to
 razliko, da v prošnji navede, kakšen
 tečaj ali šolo bi rad obiskoval. To se
 nanaša tudi na one, ki se žele iz-
 učiti kakšne obrti ali se usposobiti za
 delo v industrijskih podjetjih. Pripo-
 menjamo, da sta vsa obrt in indus-
 trija zavzeti drugačno smer v novi
 državi kot pa sta jo imeli v stari Ju-
 goslaviji in da so invalidi dovoljo te-

Dnevne vesti

Koledar

Torek, 26. februarja: Aleksander.

Spominski dnevi

26. febr. 1943. V bojih okrog Črnega vrha in Idrije smrtno ranjen narodni heroj Janko Premrl - Vojko, komandant I. Primorske brigade.

Dežurne lekarne

Danes: Lekarna Sušnik, Marjin trg 5, lekarna - Gartus, Moste-Zaloška cesta 47.

Vremenska napoved ZA TOREK:

V teku noči all zjutraj nekaj dežja, čez dan spremenljiva oblačnost, zapadni vetrovi.

NARODNO GLEDALIŠČE

Drama

Torek, 26. febr. ob 20. uri: Goldoni: *Rupel: Primorske zdrahe*. Red D. Sreda, 27. febr. ob 20. uri: Nušič: *Pokojnik*. Red C.

Pred novo premiero v Drami. Drama pripravila v režiji Slavka Jana Shaekepearovo igrano »Zimska pravljica«, ki je dve dvajset let ni bilo na našem odru. »Zimska pravljica« je plod zrele dobe Shaekepearovega ustvarjanja in stoji kot »Vihar« na sredini med njegovimi tragedijami in komedijami. — Inscenacijo je napravil ing. arch. Bojan Stupica, glasbo je prispeval Bojan Adamič, piese pa nastudiral Pino Mlakar. Siciljskega kralja Leonta bo igral Ivan Levcar, njegovo ženo Hermiono Mira Danilova.

Opera

Torek, 26. febr. ob 19.30 uri: I. večer sodobne slovenske opere. Izv. Znižane cene od 30 din navzdol.

Sreda, 27. febr. ob 19.30 uri: B. Smetana: *Poljub*. V. Blodek: *V Vodnjaku*. Red Sreda.

Četrtek, 28. febr. ob 19.30: Offenbach: *Hoffmanove pripovedke*. Premiera. Red Premierski.

Večer sodobne slovenske opere. Nocoj ponovi Opera odmlotke treh novih izvrjnih opernih del: II. dejanje Švarove »Veronike Deseniške«, na besedilo O. Zupančičeve pesnitve, 4. slika (Tičnica) Bravničeve opere »Hlapec Jernej«, po I. Cankarju, in III. dejanje Kozinove opere »Ekvinokcija«, po draml S. Vojnoviča. Večer je bil pripravljen in izvajan tako, kot bo ponavljan nocoj, za slovenski kulturni teden, in se je Opera takrat s prikazanjem dejavnosti sodobnih slovenskih glasbenih avtorjev zelo dostojno in smiselno oddoločila spominu pesnika dr. Franca Prešerna. Večer je zainteresiral predvsem slovenske glasbene kroge, zanimivo je pa za vsa naša kulturno javnost, ki spremlja razvoj in porast naše domače operne tvornosti. Na nocojnost izvedbo opozarjamo zlasti, ker je verjetno to zadnja uprizoritev.

Opozarjamo na premiero Offenbachove opere *Hoffmanove pripovedke*, v četrtek 28. t. m. za red Premierski. Dirigira D. Zebre. Režira H. Leskovič.

SENTJAKOBSCO GLEDALIŠČE

Petek, 1. marca: Tugomer.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 25. febr.: Zaprt.

Torek, 26. febr. ob 20. uri: Collalto: *Beneški trojčki*. Red C.

Sreda, 27. febr. ob 19. uri: Bulgakov: *Novi dom*. Predstava za Sindikate. Četrtek, 28. febr. ob 20. uri: Collalto: *Beneški trojčki*. Red A.

Petek, 1. marca: Zaprt. (General-ka.)

Sobota, 2. marca ob 20. uri: Cajkovski: *Jevgenij Onjegin*. Premiera. Izven.

Nedelja, 3. marca ob 15. uri: Linhart: *Veseli dan ali Maticček se izven*. Izven. — Ob 20. uri: Smetana: *Prodana nevesta*. Izven.

Slovensko ljudsko gledališče Jesenice

Sreda, 27. febr. ob 19.30: Golja: »Princeska in pastirček«.

Sobota, 2. marca ob 19.30: Cesar: »Utopljenca«, premiera.

Nedelja, 3. marca ob 15.: Golja: »Princeska in pastirček«.

KINEMATOGRAFI

Ljubljana, Kodeljevo: Sovjetski film »Otroci kapitana Grant«, tednik. Ob 20. uri.

Matica: Češki film »Zakonske laži«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.30. ur.

Sloga: Francoski film »Melodija krvi«, tednik. Ob 16.15, 18.15 in 20.15. uri.

Union: Sovjetski film »Parada ml. dosti«, tednik. Ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Bled: Češki film »Gabrijelac«, tednik. Celje, Metropol: »Sporedi domače proizvodnje«, tednik.

Orna: Angleški film »Signal iz Alžir«, tednik.

Maribor, Esplanade: Ameriški film »Mlada leta«, tednik.

Grajski: Finski film »Potepuhov valček«, tednik.

„Božjast“ v otroški dobi ali rahitis

Pod »božjasto« razume ljudstvo napade, ki so spremljajo z nezvestjo in trzaji večje ali manjše skupine mišic obraza in okončin. Ti napadi nimajo ničesar skupnega z božjasto (epilepsijo) odraslega in so pogosto spremljajoč znak raznih drugih boleznii.

V prvem letu kaže dojenček prav pogosto nagnenje k omejenim napadom. Tudi v prvi polovici drugega leta niso ti napadi nič redkega.

Nes mislim naštevati dolge vrste raznih krčnih napadov novorojenca ali napadov pri možganskih boleznih. Preidem tedaj na najbolj pogoste in med ljudstvom najbolj znane nana-
 de, takozvane »notranjce« ali bo-
 zjastne krče.

Zdravniki pravijo tej bolezni ten-
 tania. Ta bolezen nastopa kot po-
 sledica v dobi dojenca najbolj po-
 goste bolezni rahitisa. Napad se pojavi
 nenadoma: iz navidezno polnega
 zdravlja, velikokrat s porastom te-
 lesne topline, pade dete v nezavest.
 Ročice in nožice pogosto tudi oba-
 zek stresajo kratki trzaji — krči mi-
 šic. Oči so široko odprte in obrnjene
 navzgor, dihanje je kratko in sunko-
 vitno, koža okrog usten in nosu je
 lahko pomodrena. Izgled malega bol-
 nika v napadu povzroča strah in tre-
 pet matere, ki vsa preplašena stoji
 ob otroku, boječ se najhujšega.

Napad traja različno dolgo — par
 minut do par ur. Pogosto popustijo
 krči sami, dete se umiri in za pi-
 — Včasih pa sprosti šele zdravniška
 pomoč dete od krčev. Večkrat pride
 to tudi prepozno — in dete se ne
 zbudí več — Ti napadi se lahko po-
 navljajo, včasih prav pogosto, več-
 krat dnevno ali tedensko, včasih
 redko, komaj na par mesecev. Vzrok
 tem napadom so motnje pravnove
 mineralnih snovi in krvi in so vedno
 posledica angleške bolezni ali rahitisa.

Zdravljenje teh napadov gre
 vstric z zdravljenjem rahitisa. Ocu-
 vanje deteta pred napadi, je isto-
 vno z zaščito deteta pred rahitisom.

Tentanija — napadi božjasti dojen-
 čka nastopajo najbolj pogosto v
 zgodnjih pomladskih mesecih, kot
 posledica rahitisa. Rahitis se pa raz-
 vija pod vplivom neugodnih zana-
 rjnih okoliščin: pomanjkanje svetlobe,
 vitamina D in in pod vplivom ne-
 pravilne, umetne prehrane. Zlasti
 težnja stopnja nastane po dolgi, ne-
 ugodni zimi pri umetno hranjenih
 dojenčkih, ki dobivajo prevelike ko-
 licične kvačnega mleka. Ker vemo
 za vzroke, vemo tudi za smernice
 zaščite dojenčka pred rahitisom in
 »božjasto« — in ta zaščita je mnogo

važnejša kot zdravljenje. Danes imajo
 izvrsna protirahitična sredstva in
 in vse naše prizadevanje mora stre-
 meti za tem, da zatremo rahitisa, kot
 eno najbolj razširjenih otroških so-
 cialnih bolezni.

Najvažnejša zaščita pred rahitisom
 in otroškimi krči je dojenje. Dojenje
 prekaša vsa zdravila! Poleg dojenja
 je tudi važno svetlo, snažno staro-
 vanje. V temnih, vlažnih kletnih sta-
 novanjih doseže rahitis najtežje
 stopnje in so otroški krči najbolj
 dolgotrajni. Sonce in svež zrak so
 poleg dojenja najvažnejša sredstva
 pri zaščiti dojenca pred tem obole-
 njem. Če pa je dojenček umetno
 hranjen, moramo podvzeti izdatne
 ukrepe, da ga zaščitimo pred rahiti-
 som.

Najvažnejše je sončenje, t. j. izpo-
 stavljanje gola dojenčka sončnim
 žarkom — poleti naravnim, pozimi
 umetnim, ultravioletnim. Vsako son-
 čenje dojenčka se mora vršiti pre-
 vidno po zdravniškem navodilu —
 in ne kar »približno«, sicer se dete
 lahko težko okvari. Če pozimi ni
 možno sončenje, se moramo posluži-
 ti staroznanega protirahitičnega
 sredstva — ribjega olja, ki vsebuje
 vitamin D in ki ga dajemo dojenčku
 redno 1—2 krat dnevno 1 kavino
 žličko po jedi. Pri večji nevarnosti
 obolenja predpiše zdravnik koncen-
 triran vitamin D, ki ga mora dajati
 mati dojenčku le po kapljich —
 točno po zdravniškem predpisu. Pri
 nevarnosti »božjastnih« napadov,
 predpiše zdravnik tudi razne
 kalcijeve preparate. Kalcij moramo
 dajati navadno prav dolgo, tedne in
 tedne. Navadno se matere in dojen-
 čki naveličajo, kura se prehitro pre-
 kine. Mati se opravičuje, »češ, saj
 so napadi prenehali«. Pri takem ne-
 popolnem zdravljenju obstoji ne-
 varnost, da se napadi zopet pojavijo,
 ker se bolezen ni popolnoma izlečila.

Ponavljamo: Materino mleko, svež
 zrak in sonce čurjajo dojenčka tega
 nevarnega obolenja, ki lahko dete
 tudi smrtno ogroza, ne glede na po-
 sledice zmalčnega okosja po rahitisu.
 Druge matere, dojte toraj svoje
 otročičke, zračite stanovanja in ho-
 dite z otroci na sonce — pa bodo
 vaši dojenčki zdravi.

V zavodu za zdravstveno zaščito
 mater in dece se dobí v ambulanti
 in posvetovalnici koncentriran vita-
 min D, ki ga zavod i poklonil
 Rdeči križi, za vse rahitično ogrožene
 in bolne dojenčke. Matere, pri-
 site svoje dojenčke na zdravniški
 pregled! Ne pozabite vzeti s svoj
 10 g stekleničko za vitamin D.

Dr. Tavčar-Konvalinka

Ugotavljanje vojnega dobička

Seznam vojnih dobičkarjev, katerim se bo ugotavljala višina vojne-
 ga dobička na javni razpravi v četrtek, dne 28. februarja 1946. Razpra-
 ve se bodo vršile v poslopiju hitve finančne direkcije na Poljanski cesti
 št. 2, pritličje. Pričetek razprav bo ob devetih dopoldne.

1. Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev z o. z. v Ljubljani
 Postojnska ulica št. 56, predlog 251-462 din.
2. Zdržene opekarne d. d. v Ljubljani, Dalmašnova ul. 11 (za
 opekarni na Vihu in Brdu), predlog 1.258-736 din.
3. Jugoplatent, d. z. o. z. v Ljubljani, Gosposvetska c. št. 1, predlog
 397-462 din.

Postopek pred komisijo je javen. Razpravam sme prisostvovati po-
 leg vojnega dobičkarja samega tudi vsakdo drugi.
 Komisija za ugotavljanje vojnega dobička pri MLO okrožnega me-
 sta Ljubljane.

IV. ZVEZEK RUSKEGA TEČAJA

je izšel. Vsi naročniki izven Ljubljane, ki so že plačali naročnino,
 ga bodo prejeli te dni po pošti.
 Zamudnike prosimo, da naročnino za prvi, drugi in tretji obrok poravnajo
 takoj, da ga moremo tudi njim poslati. Ljubljanski naročniki pa
 ga lahko dvignejo osebno v upravi »Slov. poročevalca«.

Mali oglasi

JAVNA BORZA DELA LJUBLJANA — DELAVSKI DOM Ima na razpolago sledeča prosta mesta: Pri obnovi naše živinoreje so nam nujno potrebni 1 vrtnar in 5 hlapcev, ki imajo vsejdi potrebnega dela in živali. Naši obrtniki potrebujejo za razna dela sledeče delovne moči: 1 stavbenega ključavničarja, 1 samostojnega orodjarja, 1 urarja, 1 kurljača in 2 avtomehaničarja. Za napravo opreme potrebujemo 5 poštvenih mizarjev. Za podružnico Maribor potrebujemo 30 mehanikarjev z izpitom, 2 elektrotehnikarje, 20 tesarjev, zidarjev, mizarjev. Vse to zadnje informacije izdaja Podružnica Javne borze dela Maribor. Za godno upravo Bohinjska Bistrica potrebujemo 300 delavcev, vajenih gospodinjstev, 2000 delavcev, vajenih izdaja Godna uprava Bohinjska Bistrica do 1. marca 1946. Tovarna Kovin Slovenska Bistrica potrebuje 3 strojne tehničke in 2 elektrotehničke. Za parno žago v Loškem Potoku nam je treba 1 perfektna strojnika. Za impregnacijo drogov potrebujemo 1 obratovodjo.

Službo iščejo

REVNO DEKLE, vajeno vseh del. Iščo zaposlitve. Posobno resenje ima do bolniške postrežbe. Najraje bi šla v Zagreb ali v kakšno obmorsko mesto. Naslov v Javni borzi dela. 4199-1
MATEJ Z ENOLETNI OTROKOM. Iščo zaposlitve na deželi, najraje na Gorenjskem. Naslov v Javni borzi dela. 4252-1

SREČKE RAZREDNE LOTERIJE kupujete pri GLAVNI KOLEKTURI ZAKLAD FRANC JAMNIK LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 14 Zrebanje II. razreda 7. marca 1946. Srečke poslone po pošti, morajo biti plačane še pred zrebanjem.

Službo dobe

GOSPODINJO, dobro, samostojno, k majhni družini, sprejemem takoj. Jakopin, Kranj. 4219-2
K DVEAMA OTROKOMA, 1 in pol in 4 leta starima, iščem žensko, sposobno tudi gospodinjstva, staro 35-40 let. Naslov na Javno borzo dela. 4247-2
INDUSTRIJSKO PODJETJE potrebuje za svoj obrat administrativnega vodjo — obolista. Zazelenja je vsestranska uračnica in ustrezajoča trgovsko-komercialna izobrazba. Ponudbe pod »Obolista« na Javno borzo dela v Ljubljani. 4231-2

Vajenci

16 LETEN FANT išče mesto vajenca v urarski, po možnosti tudi draguljarški stroki. Cenj. Ponudbe na Javno borzo dela pod »Fant«. 4221-3

Zastužek

UCITELJA RUŠČINE iščem. Ponudbe na ogl. oddelku »Slovenskega poročevalca« pod »Osmošolce«. 4037-4
ZASLUŽEK, prehrano in popolno oskrbo iščem v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poročevalca« pod »Starejši uradnik«. 4225-4
SIVILJA — šivam obleke, žensko in moško perilo, grem šivat tudi na dom. Obrtniška št. 8, Vič. 4221-4
IZDELAVO NACETOV in Konstruiraj stroje, jedrniške stroje, kakor tudi idejnih osnutkov sprejemam na dom. Naslov v podr. »Slov. por.« Kranj pod »Strojogradnja«. 4218-4

Prodaj

OTROSKI VOZICEK, globok, prodaj ali zamenjam za radioapar. Celje. Mariborska 114. 4099-5
RADIO »Telefunken«, 5cevn, nov, prodam. Naslov v ogl. oddelku »Slov. poročevalca«. 4198-5
ELEKTRICNI ROČNI APARAT za masžo, nov, naprodaj. Dunajska cesta št. 69. trgovina. 4197-5
MOŠKE GOJZARJE št. 43, dobro ohranjene, ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 4196-5
GLOBOK OTROŠKI VOZICEK, avtomodel, prehit, zamenjam za žensko ali moško kolo, event. tudi prodam. Navkar, Tržaška cesta 27, dvorišče. 4195-5
GRAMOFON KOVČEK s 50 ploščami, poceni naprodaj. Komenda 45. 4194-5
MALI AVTO, kupim, dam event. v protiracun motor 150 cm³. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 4191-5
CRNE SALONARJE št. 39 prodam, temnodro blago za obleko zamenjam za rožasto. Naslov v ogl. oddelku »Slov. poročevalca«. 4103-5
KLAVIR, kratak, črn, zelo dobro ohranjen, ugodno naprodaj. Naslov v podr. »Slov. poroč.« Celje. 4097-5
OTROŠKO KOŠARO z žimnico in stolom prodam. Predovičeva 9/II. Moste, Trošt. 4128-5

KUJUJEMO KUMINO (kimej)

vsako količino od 50 do 5000 kg. Ponudbe na »MERKUR« ZAGREB, VLASKA BR. 12

ZAHVALA

Vsem, ki so nam izrazili svoje sočustvovanje ob priliki bridke izgube naše ljubljene

SLAVKE

vsem darovalcem vencev ter ostalim, ki so drago pokojnico spremlili na zadnji poti, izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo. Sv. maša z aduženica se bo brala v sredo 27. t. m. ob 7. v stolni cerkvi. Ljubljana, 26. februarja 1946.

Zalujoča rodbina TANKOVA

Globoko potrta naznanjam, da se je v službi smrtno ponesrečil moj nad vse ljubljeni mož, bodoči očka

ing. HINKO MAYER

NAMESTNIK ŠEFA SEKCIJE LJUBLJANA

Pogreb ljubljenelega moža bo v sredo 27. februarja 1946 ob 15. z Zal, kapele sv. Jožefa, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana 25. februarja 1946.

Zalujoča žena DRAGA, roj. STEINER; mati NEŽA; bratje in sestre; družine: STANIČ in STEINER, ter ostalo sorodstvo

Javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustila naša ljubljena žena, sestra, teta, snaha in svakinja

KATARINA PRAVICA rojena KORAŽIJA

GOSTILNICARJEVA ŽENA

Pogreb drage nam pokojnice bo v torek 26. februarja ob 1/2 17. z Zal, iz kapele sv. Antona, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Rogaska Slatina, Trbovlje, Zagreb, Mače 24. febr. 1946.

Zalujoča rodbina:

PRAVICA, KORAŽIJA in PETEK

SIVALNI STROJ, nepogrezljiv, naprodaj. Zelo nizka cena. Ogled v trgovini Čojzova cesta 1. 4178-5
POSTELJO IN STARE OBLEKE prodam. Resljeva 4b. I. nadst. levo. 3784-5
LETO MOŠKO OBLEKO prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poroč.«. 4070-5
GUMJAST ZLOŽLJIV ČOLN, kajak, prodam. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poroč.« pod »Kajak«. 4080-5
OTROŠKO POSTELJO, belo pleškano, za otroke do 8 let starosti, žimnico, odelico z 2 kappama prodam za 1500 din. Naslov v ogl. odd. »Slov. poroč.«. 4212-5
KLAVIRSKO HARMONIKO, 80 basov, prodam. Cesta na Loko 18, pritl. 4226-5
RADIO, nov, dobre znamke, poceni prodam. Povšetova 76 a, pritličje. 4248-5
RADIO dobre glaslo, lepa oblika, poceni prodam. Zabjek št. 3/III, levo, zadnja vrata. 4249-5
RADIO »Siemens« z jeklenkami prodam. Ilirska cesta št. 3/I, levo. 4213-5
OTROŠKE POSTELJICE, kuhinjske stole in stolčke (okrogle iz bukovine) prodaja Križe pohištvo, Vrtnika. Ogled v skladišču Ljubljana, Tyrševa 47 b. 4208-5
PREPROGO v velikosti 2x3,30, izdelek bivše banovinske tkalnice Split, prodam. Ogled od 10 do 13. Ambrožev trg št. 3/I, levo, Cukrarna. 4254-5
SPALNICO, novo še nepleskano ali pleškano, prodam. Mizarstvo Anton Prebil, Tržaška cesta št. 56. 4253-5
VOLA, stara, 2 leti in 4 mesece, prodam. Franc Kovač, Črnuče št. 8. 4209-5
CANKARJEVE ZBRANE SPISE, v svinjsko usnje vezane, prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 4251-5
GLOBOK OTROŠKI VOZICEK, skoraj popolnoma nov, naprodaj. Naslov: Novo mesto, Vrhovčeva ulica št. 4. 4210-5

Kupim

VOLNO, angora, surovo, 30 dkg, kupim. Linhartova 22. 4193-6
PISALNI STROJ znamke »Erika«, kupim. Naslov v ogl. odd. »Slov. poroč.« pod značko »Ohranjen«. 4192-6
KROJASKO KROJNO KNJIGO v slovenski izdaja Alojzja Kunca, kupim. Ponudbe na ogl. oddelku »Slov. poroč.« pod »Kroj«. 4190-6
VOLNO sivo all drap, kupim. Ponudbe na ogl. oddelku »Slov. poročevalca« pod »Volna«. 4141-6
SIVALNI STROJ ZA JUTO (za šivanje vreč), kupim. A. GREBENC, Velika čolnarska št. 15-I, Gallusovo nabrežje št. 39. 4233-6
ANTIUVARIAT in KNJIGARNA Cankarjeva založba, Miklošičeva 16 (Klein, Vošnjakova 16), kupuje leposlovene in znanstvene knjige v vseh jezikih. Telefon 31-33. 3804-6
TEHNIČNO za ca 500-800 kg, s premikajočo se utežjo in drugo od 20-50 kg, brezhibni, kupim. Ponudbe tovarni Anton Res, Ljubljana, Moste. 3948-6
UPRAVA DELAVSKEGA DOMA, kupt psa čuvaja, mora biti drešan in ne starejši od dveh let. Voljač čiste pasme. Ponudbe z navedbo cene poslati na upravo Delavskega doma. 4032-6
SLAMO IN SENO kupim ali dam v zamenjavo prvovrstno kravo. Lavrenčič, Vošnjakova 16. 4076-6
VSAKO DOBRO SLOVENSKO IN TUJO KNJIGO, kupi knjigarna Janez Dolžan, Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 6. tel. 44-24. S. P. 57-6
KOMPLETNO ZBIROK all posamezne partije znamk kupim. Ponudbe na ogl. oddelku »Slovenskega poročevalca« pod »Cel svet«. S. P. 12-6
KONJA, težkega, do 8 let, kupim. Naslov v ogl. odd. »Slov. poroč.«. 4236-6
SESALE ZA PRAH kupim ali dam protivrednost. Ponudbe v trafiko hotela »Unlon«. 4069-6

Zamenjam

BODEČO ZICO v daljših kosih zamenjam za žično mrežo. Informacije Gospodstva cesta 13, vrata 85. 4095-7
4 KOMPLETNA KOLESA (z obroči), tovornega avtomobila Renault, dimenzije 16x50 (20 col), skoraj nova, zamenjamo za avtomobilske plošče z srčančnimi dimenzije 5 al 5.25 ali 5.50x16. Tovarna Jugobruna, Kranj. 4096-7

SREČKE DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE KUPUJTE IN NAROGAJTE V VASI NAJVEČJI IN NAJSREČNEJSI KOLEKTURI „VRELEC SREČE“ AL PLANIŠEK, LJUBLJANA, Tavčarjeva 5

11 MESECEV STAREGA SAMCA OVNAČA, belega krasnega, zamenjam za samico iste pasme ali sivo ovnačko. Dr. Jenko Vevče št. 108. 4091-7
4CEVNI RADIO zamenjam za dobro ohranjeno žensko športno kolo, event. tudi prodam. Naslov v ogl. odd. »Slov. poročevalca«. 4233-7
DOBRO OHRANJEN POVRNIČ zamenjam za protivrednost. Holzapflava 21, Pelkovek, kolar. 4207-7
JABOLČNIK ZA SENO, zamenjam blizu Celja. Ponudbe »Slov. poročevalca«. Celje. 4211-7

Posest

HISICO in majhni parceli prodam. Jančar, Sv. Petra cesta 27. 4237-8
ENODRUŽNIKO VILO z lepim vrtnom, na Mirju, prodam. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poroč.« pod »Sonce«. 4202-8

V najem

PIANINO IN KRATEK KLAVIR vzajem v najem. Ponudbe na ogl. odd. »Slov. poroč.« pod »Pianino-klavir«. 4233-9

Razno

PREKLIC! Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgove, ki bi jih napravila morda moja žena Marija Hvala roj. Koršič, Just Hvala, Novo mesto. 4100-14
PROSIM OSEBO, ki je našla temnozeleno moške hlače 16. februarja v Radovljici, da jih vrne proti nagradi na naslov: Falador, Radovljica, Pred trg 96. 4112-14
AGILNO TOVARISKO, dobro izveščano v parfumerijski stroki, bi rada za družabnico. Ponudbe pod »Otvoritve v Ljubljani« na oglasni oddelku »Slovenskega poročevalca«. 4007-14
VOJASKO KNJIZICO na ime Savo Jančar sem izgubil na poti iz St. Vite k »Crujanaru«. Najdite! ali vrne proti nagradi 100 din v Rožni ul. 21. 4078-14
DENARNICO z večjo vsoto sem izgubil od postaje Skofja Loka—Vižmarje. Prosim, naj pošten najdite! proti nagradi odda na naslov Izkaznice, ki je v denarnici. 4246-14
PREKLICUJEM! Kar sem po krivem obdolžila Fran Ojstermanov in prosim, da mi oprost. Franca Potočar, Bohoričeva 7. 4242-14
OSEBO, znana soferju, ki se je 20. t. m. odcepjala v črnomeljškem avtomobilu in je pomotoma vzela 1 paket z lesnimi vijaki, pozivam, da zabojo takoj opovše na naslov: Mizarška zadruga, Črnomelj. 4204-14
IZGUBILA SEM LISTNICO s kartami, denarjem in legitimacijo v večernem vlakcu iz Kranja do Javornika. Poštenega najdite!ja prosim da vrne proti nagradi na naslov legitimacije. 4214-14
ZAVO DENARNICO z okrog 4000 din in zlatim prstanom sem izgubila v soboto zvečer. Prosim poštenega najdite!ja, da jo vrne proti nagradi. Naslov v ogl. oddelku »Slov. poroč.«. 4206-14
UKRADEN JE BIL pretekli teden iz okoliše Hlieweisebe bel foksterier s črno liso na hrbtu, rjavimi ušesi in rjavo liso na desni strani glave. Vsi podatki, ki bi bili koristni, da se izsledi, se primerno honorirajo. Javiti pri tvrdki A. Gorec, Tyrševa cesta št. 1. 4250-14

Poizvedbe

VAŽNO! Pozivam tov. Toneta Zakrajška, elektromonterja, stanujočega v okolici Kočevarja ali v Kočevju samem, da se javi takoj. Zelo važna stvar. Mihael Roglič, Ljubljana, Galetova 33. 4203-15

KDOR KAR KOLI VE o tov. Ivanu Seniču, roj. 25. maja 1908, ki je bil v taborišču Mauthausen, odkoder se je javil 5. maja 1945, naj to sporoči njegovi ženi tov. Fanci Senič, Črnomelj 229. Radio je 15. avgusta pr. l. poročal, da je bil imenovan v ameriški bolnici, odkoder se je podal na pot. Od tedaj ni o njem nikakega glasu. 4705-15

STANISLAV DEMŠAR je odšel v mesecu januarju 1943 na delovno službo v St. Veldenu, pozneje na Poljsko. Novograd Wollnask od tam na fronto Keresten, od koder ni več od 23. novembra 1943 nobenega glasu. Po poročilu Rdečega križa se je odstranil od svoje komande 30. novembra 1943, odšel kaže na rusko stran. Če kdo kaj ve o njem, naj to sporoči njegovemu očetu Antonu Demšarju, Zabukovej 1, p. Kranj. 4220-15

TOVARISE, ki so se vrnili iz Alžira, prosim sporočila, če kdo kaj ve o Visterju Stanislavu, roj. 8. aprila 1923, Jesenice. Odšel je 1943 leta v Španjo, od tam z angleško kolono septembra 1944 v Alžir. Sam se ni javil. Stroške povrnem, Pavlina Vister, Jesenice, Jadranska št. 2. 4113-15

POZIV

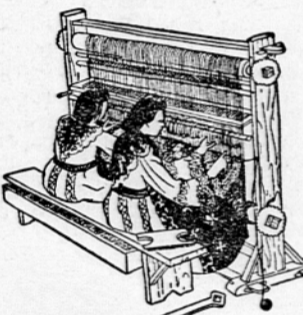
Letalska organizacija Slovenije (L. O. S.), Glavni odbor uprave delavnic, kot prevzemnik bivše mizarške delavnice

L. Malenšek, pohištvo LJUBLJANA

Celovška cesta št. 258, telefon 29-44 poziva vse upnike in dolžnike omejenega podjetja, da prijavijo svoje terjatve in obveznosti najkasneje do 15. marca 1946.

Letalska organizacija Slovenije, uprava delavnice

Razstava preprog v Mariboru

PROIZVAJALNA ZADRUGA PREPROG Z O. J. IZ MRZOVIČA, HRVATSKA, razstavlja svoje izdelke, domače perzijske preproge v prostorih TRGOVINE MAJOLIKA, MARIBOR, Gosposka ulica 3

Razstava je odprta dnevno od 8. do 19. ure Vstop prost. Ogled brezobvezno.

VSEM SORODNIKOM, PRIJATELJEM IN ZNANCEM NAZVANJAMO GLOBOKO POTRITI ŽALOSTNO VEST, DA JE V TAVORISČU RAWENSBRUCK V MARCU 1945 UMRLA MUCENISKE SMRTI NAŠA DRAGA, NAJBOLJŠA SESTRA, TETA IN SVAKINJA

IVANKA DERŽAJ

KNJIGOVODKINJA PRI K. D. E.

NAJ BI BO LAHKA TUJA ZEMLJA! LJUBLJANA, GOLNIK, ZAGREB, FEBRUARJA 1946.

ŽALUJOČI: FRANCI IN STANKO. BRATA; MARIJA KENK, SESTRA, IN OSTALO SORODSTVO

PO KRATKEM TRPLJENJU NAS JE ZAPUSTIL NAŠ NEPOZABNI SOPROG, OČE, DEDEK, BRAT, TAST IN STRIC

FRAN KOS

TRGOVEC

POKOJNIK POČIVA DO DNEVA POGREBA NA SVOJEM DOMU

POGREB SE BO VRŠIL V TOREK DNE 26. FEBRUARJA 1946. OB 16. URI Z ŽAL, KAPELE SV. NIKOLAJA, NA POKOPALIŠČE K SV. KRIŽU

Ljubljana, dne 24. februarja 1946.

ŽALUJOČI: MARIJA, ŽENA; ING. MIRO, MARIJAN SINOVA; MIRA VDOVA MILOSAVLJEVIČ, PAVLA POROČENA GUZELJ, HČERI; BRAT MIHA IN OSTALO SORODSTVO

Vsem znancem sporočamo, da je danes po mučnem trpljenju podlegel ranam, dobljenim v junaški borbi za svobodo svojega naroda naš dragi sin, brat, nečak in bratranec, tovariš

Mahnič Jože - Vojko

poročnik J. A.

Njegovo mučeniško truplo bomo izročili območju domače zemlje v torek 26. t. m. ob 9. zjutraj na pokopališču v Planini.

Laze pri Planini, Ljubljana, 23. februarja 1946.

MAHNIČEVI

Po dolgem trpljenju nas je zapustil naš ljubljeni mož, oče, stric, stari oče in tast

ZAPUŠEK VID

posestnik

Pogreb bo v sredo 27. t. m. ob 1/2 3. popoldne izpred kapele sv. Janeza na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, 25. februarja 1946.

Zalujoči: Marija, žena; Marija, Karla, Erna, hčere; Vid, Danilo, sinova; Franc, zet; Kristina, snaha — ter vnuki in vnukinje

Vsemogočni je poklical k Sebi našega nepozabnega in nad vse ljubljenelega sina, brata, bratrance in nečaka

Petra Vižintina

dijaka

ki nas je v cvetu mladosti, v 12. letu, nepričakovano po kratkem trpljenju zapustil.

Pogreb bo v torek 26. t. m. ob 1/2 16. z Zal, iz kapele sv. Petra, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, Sovodnje, 24. februarja 1946.

Zalujoči: IVAN in CECILJA, starši, bratje in sestre — ter ostalo sorodstvo